

Projecte de llei de l'impost sobre el valor afegit

Exposició de motius

I Justificació de la creació de l'impost sobre el valor afegit

La finalitat de la Llei de l'impost sobre el valor afegit que es presenta és regular i implantar, per primer cop en la història del Principat d'Andorra, aquesta figura tributària. Aquesta creació és una fita molt important en el procés de reforma fiscal iniciat amb la introducció dels nous impostos directes i que ha de portar a un sistema fiscal andorrà modern i equiparable al dels països del nostre entorn, tenint present les peculiaritats del nostre país i la seva estructura econòmica.

L'impost sobre el valor afegit grava la capacitat econòmica que es posa de manifest sempre que es produeix el consum final d'un bé o servei i, per tant, com a impost general sobre el consum esdevé un pilar fonamental en el camp de la imposició indirecta. La seva introducció permet substituir la gran majoria de les figures tributàries indirectes actualment vigents, que, de forma molt imperfecta durant els darrers anys, han intentat gravar el consum produït en el nostre territori. D'aquesta manera el marc de la imposició indirecta passa a ser més clar, més neutre i eficient per a les empreses i més just per als ciutadans.

La introducció d'un impost sobre el valor afegit implica l'assumpció dels principis generals de tributació sobre el consum aplicables a l'entorn geogràfic i econòmic més pròxim al Principat, en particular a la Unió Europea, i de fet en tot el món, on més de 130 països apliquen ja impostos sobre el valor afegit. Aquesta generalització es pot entendre pels importants avantatges que en termes de neutralitat i administració presenta davant d'altres formes alternatives de tributació del consum. L'impost sobre el valor afegit del Principat d'Andorra segueix aquest camí, perquè a l'hora de la seva configuració s'ha tingut en compte l'experiència internacional, en particular de la Unió Europea i de la Directiva 2006/112/CE que harmonitza l'impost sobre el valor afegit dins la Unió Europea, però complementada amb la d'altres països que més recentment l'han introduït, amb la finalitat de tenir un sistema més neutre i senzill. Es crea una estructura impositiva indirecta més homogènia i comparable a la dels països de l'entorn geogràfic més pròxim al Principat, en concordança amb l'esmentada Directiva europea. Ara bé, els tipus de gravamen previstos, tant el general com el reduït, se situen en uns nivells molt inferiors als dels països del nostre entorn per tal de tenir present les necessitats de l'economia andorrana. En aquesta Llei totes les operacions estan sotmeses a un tipus de gravamen general d'un 4,5% excepte els productes i serveis de primera necessitat als quals s'aplica un tipus de gravamen reduït de l'1%.

II Principis rectors i aspectes fonamentals de l'impost sobre el valor afegit

A l'hora de configurar l'impost sobre el valor afegit s'han pres en consideració els principis de la neutralitat, tant interior com internacional, de la simplicitat normativa i de l'equitat.

L'impost sobre el valor afegit s'aplica en totes les fases de producció i distribució dels béns i serveis, així com en les importacions de béns. Els encarregats de la seva aplicació són les empreses mitjançant el mecanisme de la repercussió, quedant el comprador obligat a suportar l'impost, i les empreses a ingressar les quotes repercutides en les liquidacions periòdiques de l'impost sobre el valor afegit. Ara bé, com que l'impost només vol gravar el consum final, a l'hora de liquidar l'impost les empreses es poden deduir les quotes d'impost suportat en les seves compres de manera que en cada fase es recapta l'impost corresponent al valor afegit en la dita fase. Com a resultat, l'impost és neutral per a les empreses, però en canvi juguen un paper fonamental en el seu funcionament, ja que són obligats tributaris.

Aquesta neutralitat és consubstancial amb l'impost sobre el valor afegit, que grava el consum final i no els consums intermedis, i només es pot assolir mitjançant l'estimació directa del valor afegit. Per tant, les quotes suportades pels consumidors coincidiran amb la

recaptació obtinguda per l'Administració, sense que es produeixin discrepàncies entre dues quanties ni rendes fiscals que trenquen la neutralitat de l'impost i, a més, tot sovint s'allunyen de la realitat econòmica. De manera automàtica, les liquidacions de l'impost s'adaptaran a l'evolució del cercle econòmic. Aquestes característiques representen sens dubte una important millora respecte als impostos indirectes actualment en vigor i que l'impost sobre el valor afegit substitueix.

L'impost sobre el valor afegit també és neutral des de la perspectiva internacional, en aplicar-se el principi de tributació en destí que és el que impera en el funcionament del comerç internacional. Per aquesta raó, l'impost grava també les importacions de béns realitzades en el territori del Principat, de tal manera que la càrrega suportada pels productes que es consumiran en territori andorrà és la mateixa que la que suporten els béns produïts internament. Igualment, per assolir la neutralitat internacional es declaren exempts les exportacions de béns, a l'hora que l'empresari exportador pot recuperar totes les quotes de l'impost suportades en les seves compres.

El principi de la simplicitat normativa s'ha tingut molt present a l'hora de configurar l'impost amb la finalitat que la seva aplicació sigui el més simple possible tant per a les empreses -obligats tributaris- com per a l'Administració tributària encarregada de la seva recaptació i control. Per aquesta raó, no existeix cap exempció fora de les que tenen caràcter tècnic per a les operacions de comerç internacional, fet que a la vegada permet que les empreses puguin recuperar la totalitat de les quotes de l'impost suportades, sense haver d'entrar en el càlcul de complicats mecanismes per conèixer la part de les quotes suportades que serien deduïbles. A més, d'aquesta forma es garanteix la neutralitat de l'impost per a les empreses i s'evita que es converteixi en un cost amagat i distorsionador.

L'impost sobre el valor afegit del Principat, en consonància amb la seva naturalesa i abast, grava tots els consums de béns i serveis, fins i tot d'aquells que per les seves característiques resulta més difícil determinar-ne el valor afegit. Per aquesta raó, a més del règim general de funcionament es preveuen tres règims especials. El primer, el règim especial de franquícia, inspirat en l'experiència internacional més habitual, es preveu per als petits empresaris i professionals, la xifra de facturació dels quals estigui per sota d'un determinat llindar. En aquest cas, les empreses no són obligats tributaris de l'impost i, per tant, no han de complir amb les càrregues administratives inherents a la seva aplicació. Ara bé, les empreses poden renunciar a la seva aplicació, si prefereixen entrar en el mecanisme de funcionament de l'impost per beneficiar-se de la deducció de les quotes suportades. El règim especial de franquícia vol afavorir a les petites empreses que ho desitgin, en ser la seva aplicació voluntària.

Els altres dos règims especials, per als serveis bancaris i financers i per als serveis d'assegurança, vénen justificats per la naturalesa d'aquests serveis i la impossibilitat que tributin dins del règim general. En tots dos casos, cal fixar un mecanisme especial de funcionament que permeti determinar el valor afegit per a les empreses tant del sector financer com del sector de les assegurances, de tal manera que també en aquests casos les quotes ingressades tinguin relació amb el valor afegit per aquestes empreses. D'aquesta manera, s'assegura que el consum final dels serveis financers i d'assegurances també quedi gravat, a l'hora que l'impost segueix sent neutral per a les empreses de tots dos sectors.

Finalment, el principi de l'equitat s'ha tingut present a l'hora d'afegir, a més del tipus de gravamen general, un de reduït que recaigui sobre els consums de béns i serveis més bàsics que proporcionalment tenen un major pes en el pressupost de les famílies amb menys recursos.

III Estructura de l'impost sobre el valor afegit

La Llei de l'impost sobre el valor afegit està estructurada en quinze capítols i 91 articles. En el capítol primer s'estableix la naturalesa i l'àmbit d'aplicació; al capítol segon, es delimita el fet generador en operacions interiors; al capítol tercer es regulen les importacions; al capítol quart es recullen les exempcions en la realització de determinades operacions; al capítol cinquè, s'estableix el lloc de realització del fet generador; al capítol sisè, es regula la

meritació de l'impost; al capítol setè, es determina el càlcul de la base de tributació; al capítol vuitè, es recull qui són els obligats tributaris tant de les operacions interiors com de les importacions; al capítol novè, s'estableix el tipus de gravamen aplicable a cada transacció; al capítol desè, es determinen les deduccions i devolucions; als capítols onzè, dotzè i tretzè s'estableixen els Règims especials de franquícia per a la prestació de serveis bancaris i financers i per a la prestació de serveis d'assegurança, respectivament; el capítol catorzè, és relatiu a les obligacions formals dels obligats tributaris i al capítol quinzè es regulen les infraccions i sancions.

Aquesta Llei entrarà en vigor el primer de gener del 2012, per tal de permetre una adequació correcta en el compliment de les obligacions formals que es preveu per a l'adient aplicació i gestió de l'impost.

A més dels 91 articles, distribuïts en quinze capítols, la Llei de l'impost sobre el valor afegit consta de quatre disposicions addicionals, dues disposicions transitòries, una disposició derogatòria i tres disposicions finals.

Capítol primer. *Naturalesa i àmbit d'aplicació de l'impost*

Article 1. *Naturalesa*

L'impost sobre el valor afegit és un tribut de naturalesa indirecta que grava el consum mitjançant la tributació dels lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades per empresaris o professionals, així com de les importacions de béns.

Article 2. *Àmbit d'aplicació espacial*

L'àmbit territorial de l'impost és el territori andorrà.

Article 3. *Tractats i convenis*

A l'efecte d'aquesta Llei, s'han de tenir en compte els tractats i els convenis internacionals que formin part de l'ordenament intern andorrà.

Capítol segon. *Lliurament de béns i prestació de serveis*

Article 4. *Fet generador*

1. Estan subjectes a l'impost els lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzats en el territori andorrà per a empresaris o professionals a títol oneros, amb caràcter habitual o ocasional, en el desenvolupament de la seva activitat econòmica, amb independència de la finalitat o dels resultats perseguits en l'activitat econòmica o en cada operació en particular.

2. S'entenen realitzades en el desenvolupament de la seva activitat econòmica, llevat que es provi el contrari:

- Els lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades per persones físiques i societats mercantils que desenvolupin activitats econòmiques.

- Les transmissions o cessions d'ús a tercers de la totalitat o part de qualsevol bé o dret que integrin el patrimoni empresarial o professional de l'obligat tributari, fins i tot les efectuades amb motiu del cessament en l'exercici de les activitats econòmiques que determinen la subjecció a l'impost.

3. Les operacions subjectes a aquest impost no estan subjectes a l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries.

Article 5. *Concepte d'activitat econòmica i d'empresari o professional*

1. Són activitats econòmiques les que impliquen l'ordenació per compte propi de factors de producció materials i humans o d'algun d'aquests factors de producció amb la finalitat d'intervenir en la producció o distribució de béns o realització de serveis.

Les activitats d'arrendament i de compra-venda d'immobles tenen la consideració d'activitat econòmica.

2. A l'efecte d'aquesta Llei, es consideren *empresaris o professionals* les persones físiques o entitats que realitzin activitats econòmiques.

3. Els empresaris o professionals que opten per l'aplicació del règim especial de franquícia no tenen la consideració d'empresaris o professionals als efectes del disposat en aquesta Llei i per tant no tenen la condició d'obligats tributaris.

Article 6. Operacions no subjectes

No es troben subjectes a aquest impost les operacions següents:

1. La transmissió d'un conjunt d'elements corporals, i en el seu cas, incorporals que, formant part del patrimoni empresarial o professional de l'obligat tributari, constitueixen una unitat econòmica autònoma capaç de desenvolupar una activitat empresarial o professional pels seus propis mitjans, amb independència del règim fiscal aplicable a l'esmentada transmissió en l'àmbit d'altres tributs i del que disposa l'article 4, apartat 3, d'aquesta Llei.

Queden excloses de la no subjecció a què es refereix el paràgraf anterior les transmissions següents:

a) Les realitzades per qui té la condició d'empresari o professional per dedicar-se a l'arrendament d'immobles.

b) Les efectuades per qui té la condició d'empresari o professional exclusivament per la realització ocasional de les operacions de promoció, urbanització, construcció o rehabilitació d'edificacions amb caràcter ocasional que siguin objecte de transmissió.

A aquests efectes, es considera com a mera cessió de béns la transmissió de béns arrendats quan no s'acompanya d'una estructura organitzativa de factors de producció materials i humans o d'un d'ells, que permet considerar la mateixa, constitutiva d'una unitat econòmica autònoma.

En el cas que els béns i drets transmesos o part d'ells es desafectin posteriorment de les activitats econòmiques que determinen la no subjecció prevista en aquest número, l'esmentada desafectació queda subjecta a l'impost en la forma establerta per a cada cas en aquesta Llei.

2. Lliuraments gratuïts de mostres de mercaderies sense valor comercial estimable amb finalitat de promoció de les activitats econòmiques.

S'entén per *mostres de mercaderies* els articles representatius d'una categoria de mercaderies que per la manera de presentació o quantitat sols es poden utilitzar amb finalitats de promoció.

3. Les prestacions de serveis de demostració gratuïta realitzades per promocionar les activitats econòmiques.

4. El lliurament gratuït d'impresos o objectes amb caràcter publicitari.

Es consideren *objectes amb caràcter publicitari* els que no tenen valor comercial intrínsec i que porten la menció publicitària de forma indeleble.

S'exceptua del que s'ha mencionat al paràgraf anterior, i queden subjectes a l'impost, els lliuraments d'objectes publicitaris quan el cost total dels subministraments a un mateix destinatari durant l'any natural excedeix els 100 euros, excepte si es lliuren a altres obligats tributaris per redistribuir-los gratuïtament.

5. Els serveis prestats per persones físiques en règim de dependència laboral.

6. Les operacions d'autoconsum previstes a l'article 8 i l'article 10, sempre que no s'ha atribuït a l'obligat tributari el dret d'efectuar la deducció total de l'impost efectivament suportat amb motiu de l'adquisició o la importació dels béns.

7. El lliurament de béns i prestacions de serveis realitzades directament per entitats constitutives de l'Estat andorrà o per entitats parapúbliques o de dret públic definides a la Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996, sense contraprestació o mitjançant contraprestació de caràcter tributari.

Quan les entitats constitutives de l'Estat andorrà actuen per mitjà d'una empresa pública o, en general, d'empreses mercantils, el que s'estableix en el paràgraf anterior no és d'aplicació i les seves operacions estan subjectes a l'impost.

8. Les concessions i autoritzacions administratives, exceptuant les que tenen per objecte la cessió d'immobles, escorxadors i infraestructures viàries.

9. La transmissió d'accions, participacions en societats, obligacions i altres valors.

10. Les segones i ulteriors transmissions de béns immobles realitzades per empresaris o professionals a persones que no són obligats tributaris d'aquest impost. Les transmissions no subjectes de béns immobles tributen d'acord amb l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries.

11. Les operacions financeres no incloses en el règim especial per a la prestació de serveis bancaris i financers.

Article 7. Concepte de lliurament de béns

1. Es considera *lliurament de béns* la transmissió del poder de disposició sobre els béns corporals, fins i tot si es realitzen mitjançant la cessió de títols representatius d'aquests béns.

A l'efecte d'aquest impost, també tenen la consideració de *béns corporals* el gas, la calor, el fred, l'energia elèctrica i altres modalitats d'energia.

2. També tenen la consideració de *lliurament de béns*:

a) Les execucions d'obra que tenen per objecte la construcció o la rehabilitació d'una edificació quan l'empresari que executa l'obra aporta una part dels materials utilitzats, i que el cost d'aquests materials excedeix el 20% de la base de tributació.

b) Les aportacions no dineràries efectuades pels obligats tributaris de l'impost d'elements del seu patrimoni empresarial o professional a societats o comunitats de béns o qualsevol altre tipus d'entitats i les adjudicacions d'aquesta naturalesa en cas de dissolució o liquidació total o parcial d'aquestes entitats.

c) La transmissió de béns en virtut d'una norma o d'una resolució administrativa o jurisdiccional, inclosa l'expropiació forçosa.

d) Les cessions de béns en virtut de contractes de venda amb pacte de reserva de domini o condició suspensiva.

e) Les cessions de béns en virtut de contractes d'arrendament amb opció de compra, en el moment en què l'arrendatari es compromet a exercitar-la i, en general, en els casos d'arrendament de béns amb clàusula de transferència de la propietat vinculant per a ambdues parts.

f) El subministrament, en qualsevol suport material, de productes o aplicacions informàtiques estàndards i en sèrie, és a dir, que no necessiten cap modificació substancial per ser utilitzades per l'usuari.

Article 8. Operacions assimilades al lliurament de béns

Es consideren *operacions assimilades al lliurament de béns a títol oneros* l'autoconsum de béns. A l'efecte d'aquest impost, es considera *autoconsum de béns* les operacions següents fetes sense contraprestació:

- La transferència, realitzada per l'obligat tributari, de béns corporals del seu patrimoni empresarial o professional al seu patrimoni personal o al consum particular.
- La transmissió del poder de disposició sobre béns corporals que integren el patrimoni empresarial o professional de l'obligat tributari.

Article 9. *Concepte de prestació de serveis*

1. A l'efecte d'aquest impost, s'entén per *prestació de serveis* tota operació subjecta a l'impost que, d'acord amb aquesta Llei, no té la qualificació de lliurament o importació de béns.

2. En particular, es consideren prestacions de serveis:

- a) L'exercici independent d'una professió, un art o un ofici.
- b) L'arrendament de béns, una indústria o un negoci, una empresa o un establiment mercantil, amb opció de compra o sense.
- c) Les cessions d'ús o usdefruit de béns.
- d) La cessió de drets d'autor, llicències, patents, marques de fàbrica i comercials i altres drets de propietat intel·lectual i industrial.
- e) Les obligacions de fer i no fer i les abstencions estipulades en contractes d'agència, venda en exclusiva o derivades de convenis de distribució de béns en àrees territorials delimitades.
- f) Les execucions d'obra que, d'acord amb l'article 7 no es consideren lliurament de béns.
- g) Els traspassos de locals de negoci.
- h) Els transports.
- i) Els serveis d'hostaleria, restaurant i acampada, així com la venda de begudes i aliments per consumir-los de manera immediata al mateix local.
- j) Les operacions d'assegurança, reassegurança i capitalització.
- k) Les prestacions d'hospitalització.
- l) Els préstecs i els crèdits en diners.
- m) El dret d'utilitzar instal·lacions esportives o de lleure.
- n) L'explotació de fires i exposicions.
- o) Les operacions de mediació i d'agència o comissió en tot cas.
- p) El subministrament de productes informàtics quan no són un lliurament de béns, considerant accessori a la prestació de serveis el lliurament del suport corresponent.

En particular, es considera *prestació de serveis* el subministrament de productes informàtics que han estat confeccionats amb l'encàrrec previ del seu destinatari conforme a les especificacions d'aquest destinatari, així com els altres que són objecte d'adaptacions substancials necessàries per a l'ús pel seu destinatari.

Article 10. *Operacions assimilades a les prestacions de serveis*

Es consideren *operacions assimilades a les prestacions de serveis a títol oneros* els autoconsums de serveis.

A l'efecte del que preveu aquesta Llei, són autoconsums de serveis les operacions següents per les quals no es percep contraprestació:

1. Les transferències de béns i drets no inclosos a l'article 8, del patrimoni empresarial o professional al patrimoni personal de l'obligat tributari.
2. L'aplicació total o parcial a l'ús particular de l'obligat tributari o, en general, a finalitats alienes a la seva activitat empresarial o professional dels béns que formen part del seu patrimoni empresarial o professional.
3. Les altres prestacions de serveis efectuades a títol gratuït per l'obligat tributari no mencionades en els números anteriors, sempre que es realitzin amb finalitats alienes a les de l'activitat empresarial o professional.

Capítol tercer. *Importacions de béns*

Article 11. *Fet generador*

Les importacions de béns estan subjectes a l'impost, qualsevol quina sigui la finalitat a la qual es destinin i la condició de l'importador.

Article 12. *Concepte d'importació de béns*

Tenen la consideració d'*importació*:

1. L'entrada de béns en el territori andorrà procedents d'un altre Estat o territori.
2. No obstant això, quan un bé es col·loca, des de la seva entrada en territori andorrà, en les àrees de l'article 15 o es vincula als règims de l'article 16, la importació d'aquest bé es produeix quan aquests béns surten de les àrees referides o abandonen els règims indicats. El contingut en aquest paràgraf únicament és d'aplicació quan els béns es col·loquen en les àrees referides o es vinculen als règims indicats d'acord amb el que disposa la legislació aplicable a cada supòsit en concret. L'incompliment d'aquesta legislació determina que es produeixi el fet generador a la importació.
3. Es consideren *assimilades a les importacions* les adquisicions realitzades en el territori d'aplicació de l'impost dels béns, el lliurament o la importació previs dels quals s'haguessin beneficiat de l'exempció de l'impost en virtut del que es disposa en els articles 14 i 35.

Capítol quart. *Exempcions*

Article 13. *Exempcions en les exportacions de béns*

Estan exemptes de l'impost, en les condicions i amb els requisits que s'estableixen reglamentàriament, les operacions següents:

1. Els lliuraments de béns expedits o transportats fora del territori andorrà pel transmissor o per un tercer que actua en nom i per compte d'aquest transmissor.
2. Els lliuraments de béns expedits o transportats fora del territori andorrà per l'adquirent no establert en el àmbit territorial de l'impost o per un tercer que actua en nom i per compte d'aquest adquirent.

S'exclouen del que es disposa en el paràgraf anterior els béns destinats a l'equipament de mitjans de transport d'ús privat.

També estan exempts de l'impost els lliuraments de béns a viatgers sempre que compleixen els requisits següents:

- a) Els lliuraments de béns han d'estar documentats en una factura l'import de la qual, impostos inclosos, sigui superior a 900 euros per cada element considerat de manera individual.
- b) Que els viatgers tinguin la seva residència habitual fora d'Andorra.
- c) Que els béns surtin efectivament de l'àmbit territorial de l'impost.
- d) Que el conjunt de béns adquirits no constitueixin una expedició comercial.
- e) Que els viatgers acreditin, d'acord amb el que s'estableix reglamentàriament, haver satisfet un impost d'identica o anàloga naturalesa a l'impost sobre el valor afegit quan hagin declarat la importació dels béns esmentats al país de destinació.

L'exempció es fa efectiva mitjançant el reemborsament de l'impost suportat en les adquisicions.

A l'efecte d'aquesta Llei, es considera que els béns conduïts per viatgers no constitueixen una expedició comercial quan es tracta de béns adquirits ocasionalment, que es destinen a l'ús personal o familiar dels viatgers o per ser oferts com a regals i que, per la seva naturalesa i quantitat, no es poden presumir que són l'objecte d'una activitat comercial.

3. Les prestacions de serveis que consisteixen en treballs realitzats sobre béns mobles adquirits o importats per ser objecte d'aquests treballs en territori andorrà i que, en el

termini màxim d'un mes, són expedits o transportats fora d'Andorra per qui hagi realitzat els treballs mencionats, pel destinatari dels mateixos treballs no establert en el territori andorrà, o bé per una altra persona que actua en nom i per compte de qualsevol dels anteriors.

L'exempció no s'estén als treballs de reparació o manteniment de mitjans de transport d'ús privat introduïts en el règim de trànsit o d'importació temporal.

4. Les prestacions de serveis, incloses les de transport i operacions accessòries, quan estan directament relacionades amb les exportacions de béns fora d'Andorra.

Es consideren directament relacionades amb les exportacions mencionades els serveis respecte dels quals concorren les condicions següents:

a) Que es prestin als qui fan aquestes exportacions, als destinataris dels béns o als qui actuen per compte de l'un i de l'altre.

b) Que es realitzin a partir del moment en què els béns s'expedeixen directament amb destinació a un punt situat fora del territori andorrà.

La condició a què es refereix la lletra *b)* anterior no s'exigeix en relació amb els serveis d'arrendament de mitjans de transport, embalatge i condicionament de la càrrega, reconeixement de les mercaderies per compte dels adquirents i d'altres d'anàlogues, la realització prèvia de les quals és imprescindible per dur a terme l'enviament.

5. Les prestacions de serveis fetes per intermediaris que actuïn en nom i per compte de tercers quan intervenen en les operacions exemptes descrites en aquest article.

Article 14. Exempcions en les operacions assimilades a les exportacions

Estan exemptes de l'impost, en les condicions i amb els requisits que s'estableixen reglamentàriament, els lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades en el marc de les relacions diplomàtiques i consulars, així com les prestacions de serveis realitzades per intermediaris que actuen en nom i per compte de tercers quan intervenen en aquestes operacions.

Article 15. Exempcions relatives a les zones franques i al dipòsit temporal

1. Estan exemptes de l'impost, en les condicions i amb els requisits que s'estableixen reglamentàriament:

a) Els lliuraments de béns destinats a ser introduïts a la Duana i col·locats, si escau, en una zona franca o un dipòsit temporal.

b) Les prestacions de serveis relacionats directament amb els lliuraments de béns descrits en el paràgraf anterior.

c) Les importacions de béns destinats a ser introduïts en una zona franca o un dipòsit temporal.

2. Les àrees mencionades en aquest article són definides com a tals en la legislació duanera. L'entrada i la permanència de les mercaderies en aquests àrees, així com la col·locació en aquestes àrees, s'han d'ajustar a les normes i als requisits establerts en la legislació esmentada.

3. Les exempcions establertes en aquest article estan condicionades, en tot cas, al fet que els béns a què es refereixin no siguin utilitzats ni destinats al consum final en les àrees indicades.

A aquest efecte, no es consideren *utilitzats en les àrees mencionades* els béns introduïts en les mateixes àrees per ser incorporats als processos de transformació en curs que es realitzen en aquestes àrees a l'empara dels règims duaners de transformació sota control duaner o de perfeccionament actiu en el sistema de suspensió.

Article 16. Exempcions relatives a règims duaners i fiscals

1. Estan exemptes de l'impost, en les condicions i els requisits que s'estableixen reglamentàriament, les operacions següents:

a) Els lliuraments de béns que s'indiquen a continuació:

- Els destinats a ser utilitzats en els processos efectuats a l'empara dels règims duaners i fiscals de perfeccionament actiu i del règim de transformació duanera, així com els que estan vinculats a aquests règims.

- Els que es troben vinculats al règim d'importació temporal amb exempció total dels drets d'importació.

- Els destinats a ser vinculats en un règim de dipòsit duaner i els que estan vinculats a aquest règim.

b) Les prestacions de serveis relacionades directament amb els lliuraments mencionats en el número anterior.

c) Les prestacions de serveis relacionades directament amb les operacions i els béns següents:

- Les importacions de béns que es vinculen al règim de trànsit.

- Les importacions de béns que es vinculen als règims duaner i fiscal de perfeccionament actiu i al de transformació sota control duaner.

- Les importacions de béns que es vinculen al règim d'importació temporal amb exempció total.

2. Els règims mencionats en aquest article són definits com a tals en la legislació duanera. L'entrada i la permanència de les mercaderies en aquests règims s'ajusten a les normes i als requisits establerts en la legislació esmentada.

El règim fiscal de perfeccionament actiu s'autoritza respecte als béns que queden exclosos del règim duaner de la mateixa denominació, amb subjecció, pel que fa a la resta, a les mateixes normes que regulen el règim duaner mencionat.

3. Les exempcions establertes a l'apartat primer s'apliquen quan els béns a què es refereixen romanen vinculats als règims indicats.

Article 17. *Importacions de bitllets de banc en curs legal*

Estan exemptes de l'impost les importacions de bitllets de banc en curs legal i els títols valors.

Article 18. *Importacions de béns personals per trasllat de la residència habitual*

1. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns personals pertanyents a persones físiques que traslladen la seva residència habitual des de l'estranger a Andorra.

2. L'exempció s'ha d'ajustar als requisits, a les exclusions i als supòsits regulats per la normativa duanera.

Article 19. *Concepte de béns personals*

A l'efecte d'aquesta Llei, es consideren *béns personals* els destinats normalment a l'ús personal de la persona interessada o de les persones que conviuen amb ella o per les seves necessitats de la llar, sempre que, per la seva naturalesa i quantitat, no pugui presumir-se'n l'afectació a una activitat empresarial o professional.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, constitueixen també béns personals els instruments portàtils necessaris per a l'exercici de la professió o l'ofici de l'importador.

Article 20. *Importacions de béns personals per causa d'herència*

1. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns personals adquirits *mortis causa* quan l'efectuen les persones físiques que tenen la seva residència en territori andorrà.

2. L'exempció únicament s'aplica respecte dels béns importats en el termini de dos anys a partir del moment en què la persona interessada té la possessió dels béns adquirits, excepte causes excepcionals determinades reglamentàriament.

3. El que disposen els apartats anteriors s'aplica també a les importacions de béns personals adquirits *mortis causa* per entitats sense finalitats lucratives establertes en l'àmbit territorial de l'impost.

4. Queden exclosos de l'exempció els articles següents:

a) Els productes alcohòlics compresos en els codis 22.03 a 22.08 del Sistema Harmonitzat de designació i codificació de mercaderies.

b) El tabac en brut o manufacturat.

Article 21. Importacions de béns d'escàs valor

1. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns el valor global dels quals no excedeixi els 22 euros.

2. En el cas d'enviaments de mercaderies a un particular, quan els béns estan reservats a l'ús personal o familiar del destinatari també estan exemptes en el moment de la importació si el seu valor global no excedeix els 220 euros i sempre que s'hagin adquirit segons les condicions del mercat intern del país de procedència, que estiguin reservades a l'ús personal o familiar dels destinataris i que la naturalesa o la quantitat d'aquestes mercaderies no reflecteixi cap interès de caràcter comercial.

3. S'exceptuen del que disposen els apartats anteriors:

a) Els productes alcohòlics compresos als codis 22.03 a 22.08 del Sistema Harmonitzat de designació i codificació de mercaderies.

b) El tabac en brut o manufacturat.

c) Els perfums i les aigües de colònia.

Article 22. Importacions de béns en règim de viatgers

1. Estan exemptes de l'impost sobre el valor afegit les importacions de béns continguts en els equipatges personals dels viatgers procedents d'altres països, amb les limitacions i els requisits que s'indiquen a continuació sempre que estiguin reservades a l'ús personal o familiar dels destinataris i que la naturalesa o la quantitat d'aquestes mercaderies no reflecteixi cap interès de caràcter comercial:

Que el valor global dels béns esmentats no excedeixi, per persona, els 300 euros o, tractant-se de viatgers menors de quinze anys d'edat, els 150 euros.

Quan el valor global excedeix les quantitats indicades, l'exempció es concedeix fins al límit de les quantitats mencionades, exclusivament per als béns que, importats separatament, s'haguessin pogut beneficiar de l'exempció.

Per determinar els límits d'exempció assenyalats anteriorment no es computa el valor dels béns que són objecte d'importació temporal o de reimportació derivada d'una exportació temporal prèvia.

2. A l'efecte d'aquesta exempció, es consideren *equipatges personals dels viatgers* el conjunt dels equipatges que presenten a la duana en el moment de la seva arribada, així com els que es presenten amb posterioritat, sempre que es justifiqui que al moment de la sortida han estat facturats a l'empresa que els transporta com a equipatges acompanyats.

No constitueixen equipatges personals els dipòsits portàtils que contenen carburants. No obstant això, està exempta de l'impost la importació del carburant contingut en els dipòsits esmentats quan la quantitat no excedeix els 10 litres per cada mitjà de transport amb motor mecànic per circular per carretera.

3. Sense perjudici del que estableix l'apartat 1, estan exemptes de l'impost les importacions de productes del tabac, alcohol i begudes alcohòliques en les quantitats següents:

a) Productes del tabac:

- 200 cigarrets, o

- 100 cigars (d'un pes màxim de 3 grams cada un), o

- 50 cigars, o
- 250 grams de tabac per fumar, o
- un assortiment proporcional d'aquests productes.

b) Alcohols i begudes alcohòliques:

- begudes destil·lades i begudes espirituoses amb un grau d'alcoholimetria de més d'un 22% vol.; alcohol etílic no desnaturalitzat d'un 80% vol. i més: 1 litre, o
- begudes destil·lades i begudes espirituoses, aperitius a base de vins o d'alcohol, tafia, sake o begudes similars amb un grau d'alcoholimetria d'un 22% vol. o menys; vins escumosos, vins de licor: 1 litre, o
- un assortiment proporcional d'aquests productes.
- vins no escumosos: 2 litres.

El valor d'aquests béns no es computa per determinar els límits de valor global assenyalats a l'apartat primer precedent.

Article 23. Importacions de petits enviaments

1. Estan exemptes de l'impost les importacions de petites trameses, procedents d'un altre país, que no constitueixin una expedició comercial i es remetin per un particular amb destinació a un altre particular que es trobi en territori andorrà.

2. A aquest efecte, es consideren *petits enviaments sense caràcter comercial* aquells en què concorrin els requisits següents:

- a) Que s'importin ocasionalment.
- b) Que comprenguin exclusivament béns d'ús personal del destinatari o de la seva família i que, per la seva naturalesa o quantitat, no es pugui presumir l'afectació a una activitat empresarial o professional.
- c) Que s'enviïn pel remitent de forma gratuïta.
- d) Que el valor global dels béns importats no excedeixi els 450 euros.

3. L'exempció s'aplica també als productes del tabac, alcohol i begudes alcohòliques, els perfums i les aigües de colònia fins a les quantitats següents:

a) Productes del tabac:

- 50 cigarrets, o
- 25 cigarrets (cigars d'un pes màxim de 3 grams cada un), o
- 10 cigars, o
- 50 grams de tabac per fumar, o
- un assortiment proporcional d'aquests productes.

b) Alcohols i begudes alcohòliques:

- begudes destil·lades i begudes espirituoses amb un grau d'alcoholimetria de més d'un 22% vol.; alcohol etílic no desnaturalitzat d'un 80% vol. i més: 1 litre, o
- begudes destil·lades i begudes espirituoses, aperitius a base de vins o d'alcohol, tafia, sake o begudes similars amb un grau d'alcoholimetria d'un 22% vol. o menys; vins escumosos, vins de licor: 1 litre, o
- un assortiment proporcional d'aquests productes.
- vins no escumosos: 2 litres.

c) Perfums: 50 grams, o

- colònies: 0,25 litres.

Si els béns compresos en aquest apartat excedeixen les quantitats indicades, l'exempció es concedeix fins al límit de les quantitats mencionades.

Article 24. Importacions de béns amb motiu de l'adquisició de la totalitat o part del patrimoni empresarial o professional

1. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns derivades de les adquisicions de béns mencionades en el primer paràgraf de l'apartat 1 de l'article 6.

Queden excloses d'aquesta exempció els béns següents:

- a) Els mitjans de transport que no tenen el caràcter d'instruments de producció o de serveis.
- b) Els queviures i les mercaderies de tota classe destinades al consum humà o a l'alimentació d'animals.
- c) Els combustibles.

2. Aquesta exempció està condicionada al compliment dels requisits següents:

- a) Que els béns importats hagin estat utilitzats per l'empresa durant un període mínim de 12 mesos abans de la transmissió.
- b) Que es destinin a la realització d'una activitat empresarial o professional en l'àmbit territorial de l'impost.
- c) Que la importació dels béns s'efectuï dins del termini de 12 mesos següents a la transmissió.

Article 25. Importacions de béns destinats a organismes caritatius o filantròpics

1. Estan exemptes de l'impost les importacions dels béns següents, que es realitzen per a entitats parapúbliques o de dret públic o per a organismes privats autoritzats, de caràcter caritatiu o filantròpic:

- a) Els béns de primera necessitat, adquirits a títol gratuït, per ser distribuïts gratuïtament a persones necessitades.

A aquest efecte, s'entén per *béns de primera necessitat* els que són indispensables per satisfer necessitats immediates de les persones, tals com els aliments, els medicaments, la roba de llit i la roba de vestir.

b) Els béns de qualsevol classe que no constitueixen l'objecte d'una activitat comercial, remesos per persones o entitats establertes fora d'Andorra i destinats a les col·lectes de fons organitzades en el curs de manifestacions ocasionals de beneficència a favor de persones necessitades.

c) Els materials d'equipament i d'oficina que no constitueixen l'objecte d'una activitat comercial, remesos, a títol gratuït, per persones o entitats establertes fora d'Andorra per a les necessitats de funcionament i realització dels objectius caritatius i filantròpics que persegueixen els organismes o les entitats esmentats.

2. L'exempció no s'estén als béns següents:

- a) Els productes alcohòlics compresos als codis 22.03 a 22.08 del Sistema Harmonitzat de designació i codificació de mercaderies.
- b) El tabac en brut o manufacturat.
- c) Els vehicles de motor diferents de les ambulàncies.
- d) El cafè i el te.

Article 26. Béns importats en benefici de persones amb minusvalidesa

1. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns concebuts especialment per a l'educació, l'ocupació o la promoció social de les persones físiques o mentalment disminuïdes, efectuades per institucions o organismes degudament autoritzats que tenen per activitat principal l'educació o l'assistència a aquestes persones, quan es remeten gratuïtament i sense finalitat comercial a les institucions o als organismes mencionats.

L'exempció s'estén a les importacions dels recanvis, els elements i els accessoris dels béns esmentats o de les eines o els instruments utilitzats per al seu manteniment, control,

calibratge o reparació, quan s'importen conjuntament amb els béns o s'identifica que els corresponen.

2. Els béns importats amb exempció poden ser prestats, llogats o cedits, sense ànim de lucre, per les entitats o els establiments beneficiaris a les persones mencionades a l'apartat anterior, sense pèrdua del benefici de l'exempció.

3. Sense perjudici del que preveu l'apartat precedent, a les exempcions regulades en aquest article i en relació amb les finalitats descrites, hi és d'aplicació el que disposa l'article 25, apartat 1, *lletra c*).

Article 27. Importacions de béns efectuades en el marc de determinades relacions internacionals

Estan exemptes de l'impost les importacions, desproveïdes de caràcter comercial, dels béns següents:

1. Les condecoracions concedides per les autoritats d'un país estranger a persones que tenen la residència habitual a l'àmbit territorial de l'impost.

2. Les copes, les medalles i els objectes similars que tenen caràcter essencialment simbòlic i són concedits en un altre país a persones que tenen la residència habitual a l'àmbit territorial de l'impost, en homenatge a l'activitat que tals persones han desenvolupat en les arts, les ciències, els esports o els serveis públics o en reconeixement dels seus mèrits amb motiu d'un esdeveniment concret, sempre que els importin els mateixos interessats.

3. Els béns compresos al número anterior quan són oferts gratuïtament per autoritats o persones establertes a l'estranger per ser lliurats, per les mateixes causes, a l'interior del l'àmbit territorial de l'impost.

4. Les recompenses, els trofeus, els records de caràcter simbòlic i d'escàs valor destinats a ser distribuïts gratuïtament a persones que tenen la residència habitual fora de l'àmbit territorial de l'impost amb motiu de congressos, reunions de negoci o manifestacions similars de caràcter internacional que tenen lloc en territori andorrà.

5. Els béns que, en concepte d'obsequi i amb caràcter ocasional:

a) Importen persones que, tenint la residència habitual a l'àmbit espacial de l'impost, han realitzat una visita oficial a l'estranger i han rebut tals obsequis de les autoritats d'aquest país amb motiu de la visita esmentada.

b) Importen persones que efectuen una visita oficial a l'àmbit territorial de l'impost per lliurar-los com a regal a les autoritats d'aquest territori amb motiu de la dita visita.

c) S'envien en concepte de regal a les autoritats, a les corporacions públiques o a les agrupacions que exerceixen activitats d'interès públic a l'àmbit territorial de l'impost per les autoritats, les corporacions o les agrupacions estrangeres d'igual naturalesa en mostra d'amistat o bona voluntat.

En tots els casos als quals es refereix aquest número queden exclosos de l'exempció els productes alcohòlics i el tabac en brut o manufacturat.

El que disposa aquest número s'aplica sense perjudici de les disposicions relatives al règim de viatgers.

6. Els béns que normalment es poden considerar destinats a ser utilitzats o consumits durant la seva permanència oficial a l'àmbit territorial de l'impost pels caps d'estat estrangers, per qui els representi o per qui tinguin prerrogatives anàlogues.

Article 28. Importacions de béns amb finalitat de promoció comercial

1. Estan exemptes de l'impost les importacions dels béns següents:

a) Les mostres de mercaderies sense valor comercial estimable. L'exempció d'aquest número s'aplica sense perjudici del que disposa la lletra *d*), punt *i*) següent.

b) Els impresos de caràcter publicitari, tals com catàlegs, llistes de preus, instruccions d'ús i butlletins comercials.

c) Els objectes de caràcter publicitari que, no tenint valor comercial intrínsec, els proveïdors remeten gratuïtament als seus clients, sempre que no tinguin cap altra finalitat econòmica diferent de la publicitària.

d) Els béns que s'esmenten a continuació, destinats a una exposició o manifestació similar:

i) Les petites mostres representatives de mercaderies.

L'exempció queda condicionada a la concurrència dels requisits que s'esmenten a continuació:

- Que siguin importades gratuïtament com a tals o que siguin obtingudes en la manifestació a partir de les mercaderies importades a granel.

- Que es distribueixin gratuïtament al públic durant la manifestació o l'exposició per utilitzar-les o consumir-les.

- Que siguin identificables com a mostres de caràcter publicitari d'escàs valor unitari.

- Que no siguin susceptibles de ser comercialitzades i es presentin, en el seu cas, en envasos que continguin una quantitat de mercaderies inferior a la més petita quantitat de la mercaderia oferta efectivament en el comerç.

- Tractant-se de mostres de productes alimentaris i begudes no condicionats en la forma indicada al guió anterior, que es consumeixin a l'acte en la mateixa manifestació.

- Que el seu valor global i la seva quantitat estiguin en consonància amb la naturalesa de l'exposició o la manifestació, el nombre de visitants i la importància de la participació de l'expositor.

ii) Els que s'han d'utilitzar exclusivament en la realització de demostracions o per permetre el funcionament de màquines o aparells presentats en les exposicions o manifestacions mencionades.

L'exempció està condicionada als requisits següents:

- Que els béns importats siguin consumits o destruïts en el curs de la manifestació o l'exposició.

- Que el seu valor global i la seva quantitat siguin proporcionats a la naturalesa de l'exposició o la manifestació, al nombre de visitants i a la importància de la participació de l'expositor.

iii) Els materials d'escàs valor, tals com les pintures, els vernissos, els papers pintats o similars, utilitzats per construir, instal·lar o decorar els pavellons dels expositors i que s'utilitzen amb aquesta finalitat.

iv) Els impresos, els catàlegs, els prospectes, les llistes de preus, els cartells, els calendaris, les fotografies no emmarcades o similars distribuïts gratuïtament amb finalitat exclusiva de publicitat dels béns objectes de l'exposició o la manifestació.

L'exempció queda condicionada a la concurrència dels requisits següents:

- Que els béns importats es destinin exclusivament a ser distribuïts gratuïtament al públic en el lloc de l'exposició o la manifestació.

- Que, pel seu valor global i la seva quantitat, siguin proporcionats a la naturalesa de la manifestació, al nombre de visitants i a la importància de la participació de l'expositor.

2. Les exempcions establertes en la lletra *d)* de l'apartat anterior no s'apliquen a les begudes alcohòliques, al tabac en brut o manufacturat, als combustibles ni als carburants.

3. A l'efecte del que disposa aquesta Llei, s'entén per *exposicions o manifestacions similars* les exposicions, les fires, els salons o els esdeveniments anàlegs del comerç, la indústria, l'agricultura o l'artesania, les organitzades principalment amb fins filantròpics, científics, tècnics, d'artesania, artístics, educatius, culturals, esportius o religiosos o per al millor desenvolupament de les activitats sindicals, turístiques o de les relacions entre els pobles. Així mateix, aquest concepte comprèn les reunions de representants, d'organitzacions o grups internacionals i les cerimònies de caràcter oficial o commemoratiu.

No tenen aquesta consideració les que s'organitzen amb caràcter privat en magatzems o locals comercials utilitzats per a la venda de mercaderies.

Article 29. Importacions de béns per ser objecte d'exàmens, anàlisis o proves

1. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns destinades a ser objecte d'exàmens, anàlisis o proves per determinar-ne la composició, la qualitat o altres característiques tècniques amb la finalitat d'informació o d'investigacions de caràcter industrial o comercial.

S'exclouen de l'exempció els béns que s'utilitzen en exàmens, anàlisis o proves que en si mateixos constitueixin operacions de promoció comercial.

2. L'exempció només comprèn la quantitat dels béns mencionats estrictament necessària per a la realització dels objectes indicats i queda condicionada al fet que els mateixos béns siguin totalment consumits o destruïts en el curs de les operacions d'investigació.

No obstant això, l'exempció s'estén igualment als productes restants que resulten de les operacions esmentades si, amb autorització de l'Administració, són destruïts o convertits en béns sense valor comercial, abandonats a favor de l'Estat andorrà lliures de despeses o reexportats a un altre país. En defecte d'aquesta autorització, els productes mencionats queden subjectes al pagament de l'impost en l'estat en què es trobin, amb referència al moment en el qual s'ultimin les operacions d'examen, anàlisi o prova.

A aquest efecte, s'entén per *productes restants* els que resulten dels exàmens, les anàlisis o les proves, o bé les mercaderies importades amb la dita finalitat que no han estat efectivament utilitzades.

3. Les autoritats competents estableixen el termini durant el qual s'han de realitzar els exàmens, les anàlisis o les proves, així com les formalitats administratives a acomplir amb vista a garantir l'ús de les mercaderies als efectes previstos.

Article 30. Importacions de béns destinats a organismes competents en matèria de protecció de la propietat intel·lectual o industrial

Estan exemptes de l'impost les importacions de marques, models o dissenys, així com dels expedients relatius a la sol·licitud de drets de propietat intel·lectual o industrial destinats als organismes competents per tramitar-los.

Article 31. Importacions de documents amb caràcter turístic

Estan exemptes de l'impost les importacions dels documents de caràcter turístic següents:

1. Els destinats a ser distribuïts gratuïtament amb finalitat de propaganda sobre viatges a llocs situats a Andorra, principalment per assistir a reunions o manifestacions que presenten caràcter cultural, turístic, esportiu, religiós o professional, sempre que no continguin més d'un 25 per 100 de publicitat comercial privada i que sigui evident la seva finalitat de propaganda de caràcter general.

2. Les llistes o els anuaris d'hotels estrangers, així com les guies de serveis de transport, explotats fora d'Andorra i que han estat publicats per organismes oficials de turisme o amb el seu patrocini, sempre que es destinin a la distribució gratuïta i no continguin més d'un 25 per 100 de publicitat comercial privada.

3. El material tècnic enviat als representats acreditats o als corresponents designats per organismes oficials o nacionals de turisme que no es destinin a la seva distribució, com anuaris, llistes d'abonats de telèfon o de tèlex, llista d'hotels, catàlegs de fires, mostres de productes d'artesanía sense valor comercial estimable, documentació sobre museus, universitats, estacions termals i altres institucions anàlogues.

Article 32. Importacions de documents diversos

Estan exemptes de l'impost les importacions de diversos tipus de documentació, fitxes, butlletins, registres sonors, microfilms i altres suports gravats en qualsevol suport físic o digital llevat dels casos en què, per les seves característiques concretes, com antiguitat o singularitat, el document tingui un valor en si mateix.

Article 33. *Importacions d'objectes de col·lecció o d'art*

Estan exemptes de l'impost les importacions dels objectes de col·lecció o d'art de caràcter educatiu, científic o cultural no destinats a la venda i importats per museus, galeries i altres establiments autoritzats per rebre aquests objectes amb exempció.

L'exempció està condicionada al fet que els objectes s'importin a títol gratuït o, si ho són a títol oneros, que siguin lliurats per una persona o una entitat que no actui com a empresari o professional.

Article 34. *Importacions de carburants i lubricants*

1. Estan exemptes de l'impost les importacions de carburants i lubricants continguts en els dipòsits de vehicles automòbils industrials i de turisme i en els contenidors d'ús especial que s'introdueixen a l'interior de l'àmbit territorial de l'impost, amb els requisits següents:

- a) El carburant contingut en els dipòsits normals dels vehicles automòbils de turisme i industrials.
- b) El carburant contingut en els dipòsits portàtils dels vehicles de turisme només es pot importar amb exempció fins al límit de 10 litres.
- c) El carburant contingut en contenidors d'usos especials només es pot importar amb exempció fins al límit de 200 litres.
- d) Els lubricants que es troben a bord dels vehicles en les quantitats que corresponen a les necessitats normals de funcionament dels dits vehicles durant el trajecte en curs.

2. A l'efecte d'aquest article, s'entén per:

- a) *Vehicle automòbil industrial*: Tot vehicle de motor capaç de circular per carretera que, per les seves característiques i el seu equipament, resulta apte i està destinat al transport, amb remuneració o sense, de persones, amb capacitat superior a nou persones inclòs el conductor, o de mercaderies, així com a altres usos industrials diferents del transport.
- b) *Vehicle automòbil de turisme*: Tot vehicle de motor apte per circular per carretera no comprès en el concepte de vehicle automòbil industrial.
- c) *Contenidors d'usos especials*: Tot contenidor equipat amb dispositius especialment adaptats per als sistemes de refrigeració, oxigenació, aïllament tèrmic o altres de similars.
- d) *Dipòsits normals*: Els dipòsits, inclosos els de gas, incorporats d'una manera fixa pel constructor en tots els vehicles de sèrie o en els contenidors d'un mateix tipus i la disposició dels quals permeti la utilització directa del carburant en la tracció del vehicle o, en el seu cas, el funcionament dels sistemes de refrigeració o de qualsevol altre amb què estigui equipat el vehicle o els contenidors d'usos especials.

3. Els carburants admesos amb exempció no poden ser utilitzats en vehicles diferents d'aquells en els quals s'han importat ni extrets dels mateixos vehicles ni emmagatzemats, excepte en els casos en què els vehicles mencionats són objecte d'una reparació necessària, tampoc poden ser objecte d'una cessió onerosa o gratuïta per part del beneficiari de l'exempció.

Les quantitats que han estat utilitzades en condicions altres que les previstes per al benefici de l'exempció queden subjectes a l'impost.

Article 35. *Importacions de béns en règim diplomàtic o consular*

Estan exemptes de l'impost les importacions de béns en règim diplomàtic o consular que gaudeixen de l'exempció dels drets d'importació.

Article 36. *Importacions de béns destinats a organismes internacionals o emparats en acords internacionals*

Estan exemptes de l'impost les importacions de béns efectuades per organismes internacionals reconeguts per Andorra i les realitzades pels seus membres amb estatut diplomàtic, amb els límits i les condicions fixades en els convenis internacionals pels quals es creen aquests organismes.

Tanmateix, són de plena aplicació les franquícies atorgades en el marc dels acords internacionals.

Article 37. Reimportacions de béns

Estan exemptes de l'impost les reimportacions de béns en el mateix estat en què prèviament es van exportar i que es realitzen per la persona que les ha exportat i es beneficia de l'exempció dels drets a la importació.

Article 38. Prestacions de serveis relacionats amb les importacions

Estan exemptes de l'impost les prestacions de serveis, la contraprestació de les quals està inclosa a la base de tributació de les importacions de béns, d'acord amb el que estableix l'article 50.

Article 39. Exempcions en les importacions per evitar la doble imposició

Estan exemptes de l'impost les operacions següents:

1. Les importacions de béns, el lliurament dels quals s'entén realitzat en l'àmbit territorial de l'impost, en virtut del que estableix l'apartat 2, lletra b) de l'article 41.
2. Les importacions temporals de béns amb exempció parcial dels drets d'importació, quan són cedits pel seu propietari mitjançant operacions subjectes i no exemptes de l'impost en virtut del que preveu l'apartat 2, lletra j), de l'article 42.
3. Les importacions d'electricitat.

Article 40. Altres exempcions

També estan exemptes de l'impost, d'acord amb les condicions i els límits establerts per la normativa duanera, les importacions següents:

1. Béns importats amb motiu d'un casament.
2. Efectes i objectes destinats a moblar una residència secundària.
3. Equipament necessari d'estudis i altres objectes mobles d'alumnes o estudiants.
4. Animals de laboratori i substàncies biològiques o químiques destinades a la recerca.
5. Substàncies terapèutiques d'origen humà i reactius per a la determinació dels grups sanguinis i histològics.
6. Instruments i aparells destinats a la recerca mèdica, a l'establiment de diagnòstics o a la realització de tractaments mèdics.
7. Substàncies de referència per controlar la qualitat dels medicaments.
8. Productes farmacèutics utilitzats amb motiu de manifestacions esportives internacionals.
9. Materials accessoris d'estiba i de protecció de mercaderies durant el transport.
10. Jaços, farratges i aliments destinats als animals durant el transport.
11. Materials destinats a la construcció, al manteniment o a la decoració de monuments commemoratius.

Capítol cinquè. Lloc de realització del fet generador

Article 41. Lloc de realització dels lliuraments de béns

El lloc de realització dels lliuraments de béns es determina segons les regles següents:

1. Els lliuraments de béns que no són objecte d'expedició o transport, s'entenen realitzats dins del territori andorrà quan els béns es posen a disposició de l'adquirent en el dit territori.
2. També s'entenen realitzats dins del territori andorrà:
 - a) Quan els béns són expedits o transportats pel proveïdor, per l'adquirent o per un tercer, s'ha de considerar que el lliurament s'ha realitzat en l'àmbit territorial de l'impost quan l'expedició o el transport s'inicia en el territori mencionat. No obstant això, en el cas de béns

objecte d'importació, malgrat que el lloc d'inici del transport estigui situat en un país estranger, els lliuraments dels béns efectuats per l'importador i, en el seu cas, pels successius adquirents s'entenen realitzats en l'àmbit territorial de l'impost.

b) Els lliuraments dels béns que han de ser objecte d'instal·lació o muntatge abans de la seva posada a disposició, quan la instal·lació s'ultimi en el territori esmentat. Aquesta regla només s'aplica quan la instal·lació o el muntatge implica la mobilització dels béns lliurats i el seu cost excedeix el 15% del total de la contraprestació corresponent al lliurament dels béns instal·lats.

c) Els lliuraments de béns immobles radicats en territori andorrà.

3. Els lliuraments d'electricitat s'entenen efectuats dins del territori andorrà en els supòsits que s'esmenten a continuació:

a) Els efectuats a un empresari o a un professional revenedor, quan aquest empresari o professional té la seu de la seva activitat econòmica o posseeix un establiment permanent o, en el seu defecte, el seu domicili en el citat territori.

b) Qualsevol altre, quan l'adquirent efectua l'ús o consum efectiu d'electricitat en l'àmbit territorial de l'impost.

Article 42. Lloc de realització de les prestacions de serveis. Regles generals

1. Les prestacions de serveis s'entenen realitzades al territori andorrà en els casos que, exposats a continuació i sense perjudici del que disposa l'apartat 2 d'aquest article i l'article 43 d'aquesta Llei:

a) Quan el destinatari és un empresari o professional que actua com a tal i té la seu de la seva activitat econòmica o un establiment permanent o, en el seu defecte, té el seu domicili o residència habitual a Andorra, sempre que es tracti de serveis que tenen per destinataris l'esmentada seu, l'establiment permanent, el domicili o la residència habitual.

b) Quan el destinatari no és un empresari o professional actuant com a tal, els serveis prestats per un empresari o professional que té la seu de la seva activitat econòmica o l'establiment permanent des del qual els presta o, en el seu defecte, el lloc del seu domicili o residència habitual, es troba a Andorra.

2. No s'entenen realitzats en territori andorrà, els serveis que s'enumeren a continuació quan el seu destinatari no és un empresari o professional actuant com a tal i està establert o té el seu domicili o residència habitual fora del Principat d'Andorra, excepte que la utilització o explotació efectives dels serveis es produeixin en territori andorrà:

a) Les cessions i concessions de drets d'autor, patents, llicències, marques de fàbrica o comercials i els altres drets de propietat intel·lectual o industrial, així com altres drets similars.

b) La cessió o concessió de fons de comerç, d'exclusives de compra o venda o del dret a exercir una activitat professional.

c) Els de publicitat.

d) Els d'assessorament, auditoria, enginyeria, gabinet d'estudis, advocacia, consultors, experts comptables o fiscals i altres similars, a excepció dels relacionats amb béns immobles segons el disposat a l'article 43.

e) Els de tractament de dades i el subministrament d'informacions, inclosos els procediments i experiències de caràcter comercial.

f) Els de traducció, correcció o composició de textos, així com els ceditats per intèrprets.

g) Els d'assegurança, reassegurança i capitalització, així com els serveis financers, a excepció del lloguer de caixes de seguretat.

h) Els de cessió de personal.

i) El doblatge de pel·lícules.

j) Els arrendaments de béns mobles corporals, excepte els de mitjans de transport i els de contenidors.

k) Les obligacions de no prestar, de manera total o parcialment, qualsevol dels serveis enunciats en aquest apartat.

l) Els serveis prestats per via electrònica.

m) Els serveis de telecomunicacions, de radiodifusió i de televisió.

3. Segons la Llei, s'entén per:

a) *Seu de l'activitat econòmica*: lloc en el qual els empresaris o professionals centralitzen la gestió i l'exercici habitual de la seva activitat empresarial o professional.

b) *Establiment permanent*: lloc fix de negocis de qualsevol índole, mitjançant el qual una persona física o una entitat no resident duu a terme tota o part de la seva activitat econòmica.

En particular, tenen aquesta consideració:

- les seus de direcció,
- les sucursals,
- les oficines,
- les fàbriques,
- els tallers, els magatzems, les botigues i altres establiments similars,
- les mines, les canteres, les explotacions agrícoles, forestals o pecuàries, o qualsevol altre lloc d'exploració o extracció de recursos naturals, i
- les obres de construcció, instal·lació o muntatge, la durada de les quals excedeix els dotze mesos.

c) *Serveis de telecomunicació*: aquells serveis que tenen per objecte la transmissió, emissió i recepció de senyals, textos, imatges i sons o informació de qualsevol naturalesa, per fil, radi, mitjans òptics o altres mitjans electromagnètics, incloent la cessió o concessió d'un dret a l'ús de mitjans per a tal transmissió, emissió o recepció i, així com, la provisió d'accés a xarxes informàtiques.

d) *Serveis prestats per via electrònica*: aquells serveis que consisteixen en la transmissió enviada i rebuda íntegrament per mitjà d'equips de processament, inclosa la compressió numèrica i l'arxivament de dades, i íntegrament tramesa, transportada i rebuda per cable, radi, sistema òptic o altres mitjans electrònics i, entre d'altres, els següents:

- El subministrament i allotjament de llocs informàtics.
- El manteniment a distància de programes i d'equips.
- El subministrament de programes i la seva actualització.
- El subministrament d'imatges, text, informació i la posada a disposició de bases de dades.
- El subministrament de música, pel·lícules, jocs, inclosos els d'atzar o de diners, i d'emissions i manifestacions polítiques, culturals, artístiques, esportives, científiques o de lleure.
- El subministrament d'ensenyament a distància.

A aquests efectes, quan el prestador d'un servei i el seu destinatari es comuniquen per correu electrònic, el servei per si mateix no té la consideració de servei prestat per via electrònica.

Article 43. Lloc de realització de les prestacions de serveis. Regles especials

S'entenen prestats al territori andorrà els serveis següents:

1. Els relatius a béns immobles arrelats a l'esmentat territori.

Es consideren relatius a béns immobles, els serveis següents:

- a) L'arrendament o cessió d'ús dels esmentats béns per qualsevol títol, inclosa els habitatges moblats.
- b) Els relatius a la preparació, coordinació i realització de les execucions d'obra immobiliàries.
- c) Els de caràcter tècnic relatius a les esmentades execucions d'obra, inclosos els prestats per arquitectes, arquitectes tècnics i enginyers.
- d) Els de gestió relatius a béns immobles o operacions immobiliàries.
- e) Els de vigilància o seguretat relatius a béns immobles.
- f) Els de lloguer de caixes de seguretat.
- g) La utilització de vies de peatge.
- h) Els d'allotjament en establiments d'hostaleria, d'acampada i balnearis.

2. Els de transport de passatgers i de béns, per la part de trajecte que discorri per territori andorrà.

3. Els relacionats amb manifestacions culturals, artístiques, esportives, científiques, educatives, recreatives, jocs d'atzar o similars, com fires o exposicions, incloent els serveis d'organització i altres serveis accessoris, quan es prestin materialment a l'esmentat territori, independentment del seu destinatari.

4. Els prestats per via electrònica des de la seu d'activitat, un establiment permanent o el lloc del domicili o residència habitual d'un empresari o professional que es troba fora d'Andorra i el destinatari del qual no és un empresari o professional actuant com a tal, i es troba establert o té la seva residència o domicili habitual en territori andorrà.

D'acord amb el que disposa aquest apartat, es presumeix que el destinatari del servei es troba establert o és resident en territori andorrà quan s'efectua el pagament de la contraprestació del servei amb càrrec a comptes oberts en establiments o entitats de crèdit ubicades a l'esmentat territori.

5. Els de restaurant i càtering quan es prestin materialment a Andorra.

6. Els de mediació, en nom i per compte d'altri, el destinatari dels quals no és un empresari o professional actuant com a tal, sempre que les operacions respecte de les quals s'intervinguí s'entenguin realitzades a Andorra d'acord amb el que disposa la Llei.

7. Els que s'enuncien a continuació, quan es prestin materialment a l'esmentat territori i el seu destinatari no és un empresari o professional actuant com a tal:

a) Els serveis accessoris al transport com la càrrega i descàrrega, transbord, manipulació i serveis similars.

b) Els treballs i les execucions d'obra realitzats sobre béns mobles corporals i els informes pericials, valoracions i dictàmens relatius als esmentats béns.

8. Els de telecomunicacions, de radiodifusió i de televisió, prestats des de la seu d'activitat o un establiment permanent o, en el seu defecte, el lloc del domicili o residència habitual d'un empresari o professional que es troba fora d'Andorra i el destinatari del qual no és un empresari o professional actuant com a tal, sempre que aquest últim es troba establert o té la seva residència o domicili habitual en territori andorrà i la utilització o explotació efectiva d'aquests serveis es realitza a l'esmentat territori.

D'acord amb el que disposa aquest apartat, es presumeix que el destinatari del servei es troba establert o és resident en territori andorrà quan s'efectua el pagament de la contraprestació del servei amb càrrec a comptes oberts en establiments o entitats de crèdit ubicades a l'esmentat territori.

9. Els serveis d'arrendament a curt termini de mitjans de transport quan es posen efectivament en possessió del destinatari a l'esmentat territori.

Segons el disposat en aquest apartat, s'entén per curt termini la tinença o l'ús continuat de mitjans de transport durant un període ininterromput no superior a trenta dies.

Capítol sisè. Meritació de l'impost

Article 44. Meritació de l'impost en els lliuraments de béns i en les prestacions de serveis

1. L'impost es merita:

a) En els lliuraments de béns, quan té lloc la seva posada a disposició de l'adquirent o, en el seu cas, quan s'efectuen conforme la legislació que els sigui aplicable.

No obstant el que disposa l'apartat anterior, en els lliuraments de béns efectuats en virtut de contractes de venda amb pacte de reserva de domini o qualsevol altra condició suspensiva, d'arrendament venda de béns o d'arrendament de béns amb pacte de reserva amb clàusula de transferència de la propietat vinculant per ambdues parts, l'impost es merita quan els béns es posen en possessió de l'adquirent.

b) En les prestacions de serveis, quan es presten, executen o efectuen les operacions gravades. No obstant això, tractant-se d'execucions d'obra amb aportació de materials, quan els béns es posen a disposició del propietari de l'obra.

c) En els supòsits d'autoconsum, quan s'efectuen les operacions gravades.

d) En els arrendaments, en els subministraments i, en general, en les operacions de tracte successiu o continuat, quan resulta exigible la part del preu que comprèn cada percepció.

No obstant, quan no s'ha pactat preu o quan, havent-se pactat, no s'ha determinat el moment de la seva exigibilitat, o la mateixa exigibilitat s'ha establert amb una periodicitat superior a un any natural, la meritació de l'impost es produeix el 31 de desembre de cada any per la part proporcional corresponent al període transcorregut des de l'inici de l'operació, o des de l'anterior meritació, fins a la data.

S'exceptuen del que es disposa en aquest apartat les operacions a les quals es refereix l'apartat 1, lletra a) paràgraf segon, d'aquest article.

2. Sense perjudici del que disposa l'apartat anterior, en les operacions subjectes a gravamen que originin pagaments a compte anteriors a la realització del fet generador, l'impost es merita en el moment del cobrament anticipat, tant si és total o si és parcial, pels imports efectivament percebuts.

Article 45. Meritació de l'impost en les importacions

En les importacions de béns, la meritació de l'impost es produeix en el moment en què té o hagués tingut lloc la meritació dels drets a la importació, d'acord amb la legislació duanera, independentment que aquestes importacions estiguin o no subjectes als drets a la importació mencionats. La meritació de l'impost és independent del moment del seu pagament.

Capítol setè. Base de tributació

Article 46. Base de tributació. Regla general

1. La base de tributació de l'impost està constituïda per l'import total de la contraprestació de les operacions subjectes procedent del destinatari o de terceres persones.

2. En particular, s'inclouen en el concepte de *contraprestació*:

a) Les despeses de comissions, ports i transports, assegurances, primes per prestacions anticipades i qualsevol altre crèdit efectiu a favor de qui realitza el lliurament o presta el servei, derivat de la prestació principal o de les accessòries.

b) Els tributs i els gravàmens de qualsevol classe que recauen sobre les mateixes operacions gravades, excepte el mateix impost sobre el valor afegit.

c) Les percepcions retingudes conforme a dret per part de l'obligat a efectuar la prestació en els casos de resolució de les operacions subjectes a l'impost.

d) L'import dels envasos i els embalatges, inclosos els susceptibles de devolució, carregat als destinataris de l'operació, sigui quin sigui el concepte pel qual es percep aquest import.

e) L'import dels deutes assumits pel destinatari de les operacions subjectes com a contraprestació total o parcial de les mateixes operacions.

3. Es considera que redueixen la base de tributació de l'impost els descomptes i les bonificacions respecte a un lliurament de béns o una prestació de serveis quan es concedeixen prèviament o simultàniament al moment de la realització de les dites operacions.

El que disposa el paràgraf anterior no és d'aplicació quan les minoracions de preu constitueixen remuneracions d'altres operacions.

4. Es considera que no formen part de la base de tributació de l'impost:

a) Les quantitats percebudes per raó d'indemnitzacions, diferents de les previstes a l'apartat 2, lletra c) anterior que, per la seva naturalesa i funció, no constitueixen contraprestació o compensació dels lliuraments de béns o prestacions de servei subjectes a l'impost, sense perjudici de les disposicions previstes en el règim especial per la prestació de serveis d'assegurança.

b) Els suplerts, entenent com a tals les quantitats a percebre per atendre pagaments en nom i per compte de tercers que, en conseqüència, no constitueixen una contraprestació d'un lliurament de béns o una prestació de serveis realitzat per l'obligat tributari.

5. Quan les quotes de l'impost sobre el valor afegit que graven les operacions subjectes a aquest tribut no s'han repercutit expressament a la factura, s'entén que la contraprestació no inclou aquestes quotes.

S'exclouen del que disposa l'apartat anterior:

a) Els casos en què la repercussió expressa de l'impost no és obligatòria.

b) Els supòsits mencionats a l'apartat 2, lletra c), d'aquest article.

Article 47. Base de tributació. Regles especials

1. Quan la contraprestació de les operacions no consisteix en diners, es considera *base de tributació* el valor normal de mercat dels béns lliurats o serveis prestats.

No obstant això, si la contraprestació consisteix parcialment en diners, es considera *base de tributació* el resultat d'afegir al valor de mercat de la part no dinerària de la contraprestació, l'import de la part dinerària de la contraprestació, sempre que aquest resultat sigui superior al determinat per aplicació del que disposa el paràgraf anterior.

2. Als supòsits d'autoconsum represos a l'article 8, són d'aplicació les regles següents per a la determinació de la base de tributació:

a) Si els béns es lliuren en el mateix estat en què han estat adquirits sense haver estat sotmesos a cap procés de fabricació, elaboració o transformació per part del mateix obligat tributari, o pel seu compte, la base de tributació és la que s'hagués fixat en l'operació per la qual s'haguessin adquirit tals béns.

- Tractant-se de béns importats, la base de tributació és la que hauria prevalgut per la liquidació de l'impost en el moment de la importació dels mateixos béns.

b) Si els béns lliurats han estat sotmesos a processos d'elaboració o transformació per part del transmissor o pel seu compte, la base de tributació és el cost dels béns o serveis utilitzats per l'obligat tributari per a l'obtenció dels dits béns, incloses les despeses de personal efectuades amb la mateixa finalitat.

c) No obstant això, si el valor dels béns lliurats ha estat alterat com a conseqüència de la seva utilització, deteriorament, obsolescència, envelliment o qualsevol altra causa, es considera base de tributació el valor dels béns en el moment que s'efectua el lliurament.

3. En els casos d'autoconsum de serveis, es considera base de tributació el cost de la prestació dels serveis, inclosa, en el seu cas, l'amortització dels béns cedits.

4. Quan hi ha vinculació entre les parts que intervenen en una operació segons el que disposa la legislació relativa a l'impost sobre societats i s'acorden preus inferiors als

normals de mercat, la base de tributació no pot ser inferior a la que resultaria d'aplicar el valor normal de mercat.

5. Quan la contraprestació de les operacions s'ha fixat en una moneda o una divisa diferent de l'euro s'ha d'aplicar el tipus de canvi fixat per la Duana vigent en el moment de la meritació de l'impost.

Article 48. Modificació de la base de tributació

1. La base de tributació determinada d'acord amb el que disposen els articles 46 i 47 anteriors es redueix en les quanties següents:

a) L'import dels envasos i els embalatges susceptibles de reutilització que han estat objecte de devolució.

b) Els descomptes i les bonificacions atorgats amb posterioritat al moment de l'operació.

2. Quan per resolució ferma, judicial o administrativa o d'acord amb el Dret o els usos de comerç quedin sense efecte totalment o parcialment les operacions gravades o s'alteri el preu després d'efectuar-se l'operació, la base de tributació es modifica en la quantia corresponent. En les importacions de béns quan l'importador és un particular o un empresari que tributa d'acord amb el règim especial de la franquícia, reglamentàriament s'estableix un procediment per sol·licitar la devolució de les quotes de l'impost sobre el valor afegit suportades i liquidades i que es tracti de mercaderia defectuosa o no conforme, error de comanda, destrucció o reajustaments en les facturacions.

3. La base de tributació també es pot reduir quan els crèdits corresponents a les quotes repercutides per les operacions gravades siguin totalment o parcialment incobrables.

a) A aquest efecte, un crèdit es considera totalment o parcialment incobrable quan reuneix les condicions següents:

- Que hagin transcorregut sis mesos des de la meritació de l'impost repercutit sense que s'hagi obtingut el cobrament de tot o part del crèdit.

- Que el destinatari de l'operació actuï en qualitat d'empresari o professional, o, que la base de tributació sigui superior a 300 euros.

- Que l'obligat tributari hagi instat el seu cobrament mitjançant reclamació judicial al deutor o bé que aquest darrer es trobi en situació de suspensió de pagaments o fallida.

b) No procedeix a la modificació de la base de tributació en els casos següents:

- Crèdits que gaudeixen de garantia real, en la part garantida.

- Crèdits fiançats per entitats de crèdit o coberts per un contracte d'assegurança de crèdit o de caució, en la part fiançada o assegurada.

- Crèdits entre persones o entitats vinculades definides a l'article 47, apartat quart, llevat quan es compleixi la condició assenyalada a la lletra a), tercer guió, d'aquest article.

- Crèdits deguts o fiançats per entitats parapúbliques o entitats de dret públic.

- Crèdits en què el destinatari de les operacions no estigui establert al Principat d'Andorra.

c) En els supòsits de pagament parcial anterior a la modificació esmentada, s'entén que l'impost sobre el valor afegit està inclòs a les quantitats percebudes i en la mateixa proporció que la part de contraprestació satisfeta.

d) En els supòsits en els quals procedeixi modificar la base de tributació per impagament s'haurà de reflectir l'esmentada circumstància en els llibres registres tant de l'obligat tributari com del destinatari de l'operació quan es tracti d'empresaris o professionals.

4. Si l'import de la contraprestació no resultés conegut en el moment de la meritació de l'impost, l'obligat tributari ha de fixar-lo provisionalment aplicant criteris fonamentats, sense perjudici de rectificar-lo quan aquest import sigui conegut.

Article 49. *Determinació de la base de tributació*

1. Amb caràcter general, la base de tributació s'ha de determinar a través del règim d'estimació directa, sense més excepcions que les establertes en aquesta Llei i a les normes reguladores del règim d'estimació indirecta de les bases de tributació.
2. L'aplicació del règim d'estimació indirecta comprèn l'import de les adquisicions de béns i serveis efectuats per l'obligat tributari i l'impost suportat corresponent a les mateixes adquisicions.

Article 50. *Base de tributació de les importacions*

1. Regla general

En les operacions d'importació, la base de tributació és la que resulti d'addicionar els conceptes següents al valor a la Duana, quan no hi estiguin inclosos:

- a) Els tributs, els drets, les exaccions i els altres gravàmens que es meritin fora de l'àmbit territorial de l'impost, així com els que es meritin amb motiu de la importació, amb excepció del mateix impost sobre el valor afegit.
- b) Les despeses accessòries, les de comissions, embalatges, transports i assegurances que es produeixin fins al primer lloc de destinació dels béns a l'interior del Principat d'Andorra.

S'entén per *primer lloc de destinació* el que figuri a la carta de transport o en qualsevol altre document que empari la introducció dels béns dins del territori del Principat d'Andorra. En cas que no hi hagi aquesta indicació es considera que el primer lloc de destinació és aquell en què es produeixi la primera desagregació de béns a l'interior d'Andorra.

2. Regles especials

- a) La base de tributació de les reimportacions de béns exportats temporalment fora del territori andorrà per ser objecte de treballs de reparació, transformació, adaptació o treballs fets per encàrrec és la contraprestació dels treballs mencionats d'acord amb les normes referents al capítol setè. També es comprenen en la base de tributació els conceptes a què es refereixen les lletres *a)* i *b)* de l'apartat anterior quan no estiguin inclosos en la contraprestació definida en el paràgraf anterior.
- b) La base de tributació en les importacions d'aplicacions informàtiques estàndards en sèrie i comercialitzades per ser usades és el resultat d'afegir al valor corresponent al suport informàtic el valor dels programes informàtics incorporats.

Les normes de modificació de la base de tributació de l'article 48 també són d'aplicació a la determinació de la base de tributació de les importacions.

Capítol vuitè. *Obligats tributaris*

Article 51. *Obligats tributaris en els lliuraments de béns i les prestacions de serveis*

1. Són obligats tributaris de l'impost:

- a) Amb caràcter general, els empresaris o els professionals que realitzen els lliuraments de béns o prestin els serveis subjectes a l'impost sense perjudici del regulat al règim especial de franquícia.
- b) No obstant això, són obligats tributaris els empresaris o professionals per qui es realitzen les operacions subjectes a gravamen quan els empresaris o els professionals que realitzen els lliuraments de béns o prestin els serveis subjectes a l'impost no estan establerts en l'àmbit territorial de l'impost i els destinataris de les operacions realitzades són empresaris o professionals establerts en territori andorrà.

2. Tenen la consideració d'*obligats tributaris* les societats civils, les comunitats de béns i altres entitats que, sense tenir personalitat jurídica, constitueixen una unitat econòmica o un patrimoni separat, quan realitzen operacions subjectes a l'impost. En aquests supòsits

responen del pagament de l'impost de forma solidària, i per la totalitat del deute tributari, els socis, comuners, partícips o, en general, els titulars finals d'aquesta entitat.

Article 52. Obligats tributaris en les importacions

Són els obligats tributaris de l'impost en les operacions d'importació els que realitzen les importacions.

A aquest efecte, es consideren *importadors*:

1. Els destinataris dels béns importats, siguin adquirents, cessionaris o propietaris dels mateixos béns, o bé consignataris que actuen en nom propi en la importació dels béns esmentats amb independència de la seva condició d'obligat tributari en les altres operacions subjectes a l'impost.
2. Els viatgers pels béns que porten o transporten en arribar a Andorra.
3. Els propietaris dels béns en els casos no previstos en els apartats 1 i 2 anteriors.

Article 53. Responsables de l'impost

1. Són responsables subsidiaris de l'impost els agents de Duanes que actuen en nom propi i per compte dels seus comitents.
2. Són responsables solidaris del deute tributari que correspongui satisfer a l'obligat tributari els destinataris de les operacions que, mitjançant acció o omissió culposa o dolosa, eludeixen la repercussió correcta de l'impost.

A aquest efecte, la responsabilitat arriba a la sanció que pugui procedir.

3. Les responsabilitats establertes a l'apartat primer anterior no comprenen els deutes tributaris que es posin de manifest com a conseqüència d'actuacions practicades fora dels recintes duaners.

Article 54. Trasllet de l'impost

1. Els obligats tributaris han de traslladar o repercutir íntegrament l'impost sobre aquells per als quals es realitza l'operació gravada, i aquests darrers queden obligats a suportar-lo sempre que el trasllat de l'impost s'ajusti al que estableix la Llei.

En els lliuraments de béns i prestacions de serveis subjectes a l'impost efectuades per a ens públics s'entén que en formular les propostes econòmiques s'ha inclòs a l'import d'aquestes propostes l'import corresponent a l'impost sobre el valor afegit.

2. El trasllat de l'impost s'ha d'efectuar mitjançant factura o document substitutiu, en les condicions i els requisits que s'estableixen reglamentàriament.

A aquest efecte, la quota repercutida es consigna separatament de la base de tributació, fins i tot en el casos de preus fixats administrativament, indicant el tipus de gravamen.

3. El trasllat de l'impost s'ha d'efectuar al moment de l'expedició i el lliurament de la factura o dels documents substitutius corresponents.
4. El dret de trasllat de l'impost s'ha d'exercir en el termini d'un any des de la data de la meritació.
5. El destinatari de l'operació gravada per l'impost no està obligat a suportar el trasllat de l'impost amb anterioritat al moment de la meritació d'aquest impost.
6. En les importacions de béns, el trasllat de l'impost es produeix mitjançant el corresponent document expedit per la Duana.

Article 55. Rectificació de les quotes impositives

1. Els obligats tributaris han d'efectuar la rectificació de les quotes impositives traslladades quan l'import de les quotes s'ha determinat incorrectament o es produeixen circumstàncies que, segons el que disposa l'article 48, donen lloc a la modificació de la base de tributació.

La rectificació s'ha d'efectuar en el moment en què s'adverteixen les causes de la incorrecta determinació de les quotes o es produeixen les circumstàncies a les quals es refereix el

mencionat article 48 d'aquesta Llei, sempre que no hagin transcorregut tres anys a partir del moment en què s'ha meritat l'impost corresponent a l'operació.

2. La rectificació de les quotes impositives traslladades s'ha de documentar d'acord amb el que s'estableixi reglamentàriament.

3. Quan la rectificació de les quotes implica un augment de les inicialment repercutides i és conseqüència d'un error fonamentat en dret o en les circumstàncies previstes a l'article 48, l'obligat tributari ha d'incloure la diferència en la declaració liquidació corresponent al període en què s'ha d'efectuar la rectificació.

4. Quan la rectificació implica una minoració de les quotes inicialment repercutides, l'obligat tributari ha de regularitzar la situació tributària a la declaració liquidació corresponent al període en el qual s'ha d'efectuar la rectificació o en les posteriors fins al termini d'un any a comptar del moment en què s'hagués hagut de fer la rectificació mencionada. En aquests casos, l'obligat tributari està obligat a reintegrar al destinatari de l'operació l'import de les quotes repercutides en excés.

Capítol novè. Tipus de gravamen

Article 56. Tipus de gravamen general

El tipus de gravamen general és d'un 4,5% i s'exigeix sempre que no es prevegi expressament l'aplicació d'un altre tipus de gravamen.

Article 57. Tipus de gravamen reduït

El tipus de gravamen reduït és d'un 1% i s'aplica només a les operacions següents:

1. Les prestacions de serveis hospitalaris o d'assistència sanitària i les que s'hi relacionen directament, efectuades per entitats parapúbliques o de dret públic.

Es consideren prestacions de serveis directament relacionades amb les hospitalàries i d'assistència sanitària les d'alimentació, allotjament, sala d'operacions, subministrament de medicaments i material sanitari i altres d'anàlegs prestats per les clíniques, els laboratoris, les residències i altres establiments hospitalaris i d'assistència sanitària. El tipus reduït no s'estén a les operacions següents:

a) Els serveis mencionats anteriorment no prestats als malalts i als seus acompanyants.

b) Els serveis veterinaris.

c) L'arrendament de béns realitzats per les entitats a què es refereix aquest apartat.

2. L'assistència a persones físiques efectuada per professionals de la salut amb conveni vigent amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, sempre que el destinatari hi estigui afiliat o en sigui beneficiari i que l'acte estigui reemborsat, almenys parcialment.

A efectes d'aquest impost tenen la condició de professionals de la salut els considerats com a tal en l'ordenament jurídic o reconeguts per l'Administració general.

3. Les prestacions de serveis d'assistència social i les altres que hi estan relacionades directament, realitzades en l'exercici de professionals socials, entitats parapúbliques, entitats de dret públic o altres organismes de caràcter social reconeguts per l'Estat, sempre que es tracti d'actes efectuats per professionals de la salut en conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, detallades a continuació:

a) Protecció de la infància i de la joventut.

b) Assistència a la tercera edat.

c) Educació especial i assistència a persones amb discapacitat.

d) Acció social comunitària i familiar.

e) Reinserció social i prevenció de la delinqüència.

f) Assistència a alcoholics i toxicòmans.

A efectes d'aquest impost tenen la condició de professionals socials els considerats com a tals en l'ordenament jurídic, o reconeguts per l'Administració general.

4. L'educació de la infància i de la joventut, la guàrdia i la custòdia d'infants, l'ensenyament escolar, universitari i de postgrau i la formació i el reciclatge professional, realitzat per entitats parapúbliques, per entitats de dret públic o per entitats privades autoritzades per a l'exercici d'aquestes activitats.

El tipus reduït s'estén a les prestacions de serveis directament relacionades amb els serveis descrits anteriorment, realitzades per les mateixes empreses docents o educatives que presten els serveis mencionats o per entitats o associacions de caràcter no lucratiu.

5. Les classes impartides a títol particular per persones físiques sobre matèries incloses en els plans d'estudis de qualsevol nivell i grau del sistema d'ensenyament escolar o universitari.

6. Les prestacions de serveis directament relacionades amb la pràctica de l'esport o de l'educació física, facilitades a les persones que practiquen l'esport o l'educació física per organismes sense ànim de lucre com poden ser entitats de dret públic o parapúbliques, federacions esportives o associacions esportives federades.

7. Les prestacions de serveis relacionades a continuació quan són efectuades per Administracions públiques o parapúbliques, entitats de dret públic o entitats o establiments culturals o socials de caràcter no lucratiu:

a) Les pròpies de biblioteques, arxius i centres de documentació.

b) Les visites a museus, galeries d'art, pinacoteques, monuments, indrets històrics, jardins botànics, parcs zoològics i parcs naturals i altres espais naturals protegits de característiques similars.

c) Les representacions teatrals, musicals, coreogràfiques, audiovisuals i cinematogràfiques.

d) L'organització d'exposicions i manifestacions similars d'àmbit educatiu, cultural o social.

8. El transport de malalts o ferits en ambulàncies o vehicles especialment adaptats per a aquest fi.

9. Els arrendaments d'edificis o de parts dels mateixos edificis destinats exclusivament a habitatges, inclosos els aparcaments i els annexos accessoris a aquests últims i els mobles, arrendats conjuntament amb ells.

10. Els productes alimentaris (incloses les begudes, excepte però les begudes alcohòliques) per al consum humà o animal, els animals vius, les llavors, les plantes i els ingredients normalment utilitzats en la preparació de productes alimentaris; els productes utilitzats normalment com a complement o succedani de productes alimentaris.

S'entén per *begudes alcohòliques* tot líquid apte per al consum humà per ingestió que contingui alcohol etílic.

11. Les aigües, fins i tot en estat sòlid, aptes per a l'alimentació humana o animal o per al reg.

12. Els llibres, els diaris i les revistes que no continguin únicament i fonamentalment publicitat. Els elements complementaris que es lliuren conjuntament amb aquests béns mitjançant preu únic tributen al tipus de gravamen corresponent segons la naturalesa del bé lliurat.

Es comprenen en aquest apartat les execucions d'obra que tinguin com a resultat immediat l'obtenció d'un llibre, un diari o una revista en plec o en continu, d'un fotolít dels béns esmentats o que consisteixi en l'enquadrernació dels mateixos béns.

S'entén que els llibres, els diaris i les revistes contenen fonamentalment publicitat quan més del 75 per 100 dels ingressos que proporcionen al seu editor s'obtinguin per aquest concepte.

13. El lliurament de medicaments reemborsables per la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Capítol desè. Deduccions i devolucions

Article 58. Quotes tributàries deduïbles

1. Els obligats tributaris poden deduir les quotes de l'impost meritades per les operacions gravades que realitzin a l'interior del país i que hagin suportat per repercussió directa o satisfet per les operacions següents:

- a) Els lliuraments de béns i prestacions de serveis efectuades per un altre obligat tributari de l'impost.
- b) Les importacions de béns.
- c) Els lliuraments de béns i prestacions de serveis compresos a l'apartat 1, lletra *b*) de l'article 51.

2. En cap cas no procedeix la deducció de les quotes en una quantia superior a la que legalment correspongui ni abans que s'haguessin meritat d'acord amb el que s'estableix segons aquesta Llei.

Article 59. Requisits subjectius de la deducció

Poden fer ús del dret a deduir els obligats tributaris de l'impost que tinguin la condició d'empresaris o professionals d'acord amb el que estableix l'article 5 d'aquesta Llei.

Article 60. Limitacions del dret a deduir

1. Els empresaris o els professionals no poden deduir les quotes de l'impost suportades o satisfetes per les adquisicions o importacions de béns o serveis que no s'afectin de manera directa i exclusiva a la seva activitat econòmica.

2. Les quotes suportades per l'adquisició, la importació, el lloguer o la cessió d'ús per un altre títol de béns d'inversió que s'utilitzin en tot o en part en el desenvolupament de l'activitat empresarial o professional es poden deduir d'acord amb les regles següents:

- a) Quan es tracti de béns o serveis diferents dels compresos en les regles següents, en la mesura en què aquests béns o serveis hagin de ser utilitzats previsiblement, d'acord amb criteris fonamentats, en el desenvolupament de l'activitat empresarial o professional.
- b) Quan es tracti d'automòbils de turisme i els seus remolcs, ciclomotors i motocicletes, es presumiran afectats al desenvolupament de l'activitat empresarial o professional en la proporció del 50%.

No obstant això, es presumeixen afectats al 100% al desenvolupament de l'activitat empresarial o professional els següents:

- Automòbils mixtos utilitzats en el transport de mercaderies.
- Els utilitzats en la prestació de serveis de transport de viatgers mitjançant contraprestació.
- Els utilitzats en la prestació de serveis d'ensenyament de conductors o pilots mitjançant contraprestació.
- Els utilitzats per a la realització de proves, demostracions o per a la promoció de vendes.
- Els utilitzats en els desplaçaments professionals dels representants o els comercials.
- Els utilitzats en serveis de vigilància.

c) El grau d'utilització dels béns o els serveis previstos a l'apartat 2, lletra *a*) d'aquest article l'ha d'acreditar l'obligat tributari per qualsevol mitjà de prova admès en dret.

En relació amb els béns previstos a l'apartat 2, lletra *b*), qui qüestionari el grau d'utilització presumptament establert, ja sigui l'obligat tributari o l'Administració, ha d'acreditar el grau efectiu d'utilització.

3. El que disposa l'apartat anterior també és d'aplicació a les quotes suportades o satisfetes per l'adquisició o la importació dels béns i serveis següents directament relacionats amb els béns a què es refereix aquest apartat:

- a) Accessoris i peces de recanvi.

- b) Combustibles, carburants i productes energètics necessaris per al seu funcionament.
- c) Serveis d'aparcament i utilització de vies de peatge.
- d) Rehabilitació, renovació i reparació dels mateixos béns.

Article 61. Exclusions del dret a deduir

1. No poden ser objecte de deducció, en cap proporció, les quotes suportades com a conseqüència de l'adquisició, fins i tot per a l'autoconsum, la importació, l'arrendament, la reparació, el manteniment o la utilització dels béns i els serveis que s'indiquen a continuació i dels béns i els serveis accessoris o complementaris als mateixos béns i serveis:

a) Joies, pedres precioses, perles naturals o cultivades i objectes elaborats totalment o parcialment amb or o platí.

Als efectes d'aquest impost, es consideren *pedres precioses*: el diamant, el robí, el safir, la maragda, l'aiguamarina, l'òpal i la turquesa.

- b) Els aliments, les begudes i el tabac.
- c) Els espectacles i els serveis de caràcter recreatiu.
- d) Els béns o els serveis destinats a atencions a clients, assalariats o terceres persones.

No tenen aquesta consideració:

- Les mostres gratuïtes i els objectes publicitaris de poc valor definits a l'article 6, apartats 2 i 4.

- Els béns destinats exclusivament a ser objecte de lliurament o cessió d'ús, directament o mitjançant transformació, a títol onerós, que en un moment posterior a l'adquisició es destinin a atencions a clients, assalariats o terceres persones.

e) Els serveis de desplaçament o viatges, hoteleria i restauració, excepte quan siguin deduïbles en l'impost sobre societats i en l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques.

2. S'exceptuen del que disposa el paràgraf anterior les quotes suportades com a conseqüència de les operacions mencionades relatives als béns i als serveis següents:

a) Els béns que objectivament considerats siguin d'exclusiva aplicació industrial, comercial, agrària, clínica o científica.

b) Els béns adquirits o els serveis rebuts destinats a ser objecte de lliurament o cessió d'ús a títol onerós directament o mitjançant transformació per empresaris o professionals dedicats habitualment a la realització d'aquelles operacions.

Article 62. Requisits formals de la deducció

1. Únicament poden exercir el dret a la deducció els empresaris o els professionals que estiguin en possessió del document justificatiu del seu dret.

A aquest efecte, únicament es consideren documents justificatius del dret a la deducció els següents:

a) La factura original que documenti la repercussió de les quotes de l'impost derivada d'un lliurament de béns o d'una prestació de serveis subjecta a l'impost sempre que aquesta factura compleixi els requisits establerts reglamentàriament.

b) En el cas d'importacions, el document administratiu únic o document equivalent degudament diligenciat, expedit per la Duana.

c) En els casos d'inversió de l'obligat tributari, l'autofactura corresponent.

2. Els documents anteriors que no compleixin tots i cada un dels requisits establerts legalment i reglamentàriament no justifiquen el dret a la deducció, excepte en cas que es produís la corresponent rectificació d'aquests documents. Així mateix, la quantia del dret a la deducció es limita a les quotes repercutides o satisfetes expressament i separatament consignades als documents esmentats a les lletres a) i b) de l'apartat primer d'aquest article.

El dret a la deducció de les quotes que es justifiqui mitjançant un document rectificatiu únicament pot efectuar-se en el període impositiu en què l'empresari o el professional rebi aquest document o en el següent sempre que no hagi transcorregut el termini a què fa referència l'article 65, sense perjudici del que disposa l'apartat segon de l'article 66.

Article 63. Naixement del dret a la deducció

El dret a la deducció neix en el moment en què es meriten les quotes deduïbles.

Article 64. Exercici del dret a la deducció

1. En les declaracions corresponents a cadascun dels períodes de liquidació, els obligats tributaris poden deduir globalment l'import total de les quotes deduïbles de l'import de les quotes de l'impost meridades durant el mateix període de liquidació en l'àmbit territorial andorrà com a conseqüència dels lliuraments de béns o prestacions de serveis realitzades.

2. Les deduccions han d'efectuar-se en funció de la destinació previsible dels béns i els serveis adquirits, sense perjudici que es rectifiqui amb posterioritat si es modifiqués la destinació previsible.

No obstant això, en els casos de destrucció o pèrdua dels béns adquirits o importats per causa no imputable a l'obligat tributari degudament justificada, no és exigible la rectificació mencionada.

3. El dret a la deducció únicament pot exercir-se a la declaració liquidació relativa al període de liquidació en què el seu titular hagi suportat les quotes deduïbles o en les successives sempre que no hagués transcorregut el termini de tres anys comptats a partir del naixement d'aquest dret.

4. Quan la quantia de les deduccions superi l'import de les quotes meridades en el mateix període de liquidació, l'excés es pot compensar en les declaracions liquidacions posteriors sempre que no haguessin transcorregut tres anys comptats a partir de la presentació de la liquidació en la qual s'hagi originat l'excés mencionat.

No obstant això, l'obligat tributari pot optar per la devolució del crèdit existent al seu favor quan resulti procedent la devolució d'acord amb el que disposen els articles 67, 68 i 69 de la Llei.

5. Els que no realitzessin amb anterioritat activitats econòmiques i adquireixin la condició d'empresari o professional per realitzar adquisicions o importacions de béns o serveis amb la intenció de destinar-los a la realització d'activitats d'aquesta naturalesa, poden deduir les quotes que, amb motiu d'aquestes operacions, suportin o satisfacin abans del moment en què inicien la realització habitual dels lliuraments de béns o prestacions de serveis corresponents a aquestes activitats, d'acord amb les regles generals de deducció de l'impost sobre el valor afegit suportat.

Article 65. Caducitat del dret a la deducció

El dret a la deducció caduca quan el titular no l'ha exercitat en els terminis assenyalats a l'article 64.

No obstant això, en els casos en què la procedència del dret a deduir o la quantia de la deducció està pendent de la resolució d'una controvèrsia en via administrativa o jurisdiccional, el dret a la deducció caduca quan han transcorregut tres anys des de la data en què la resolució esdevé ferma.

Article 66. Rectificació de deduccions

1. Els obligats tributaris, en cas que no hi hagi hagut requeriment previ, poden rectificar les deduccions practicades quan l'import de les mateixes deduccions s'ha determinat incorrectament o l'import de les quotes suportades ha estat objecte de rectificació d'acord amb el que disposa l'article 55.

La rectificació de les deduccions és obligatòria quan implica una minoració de l'import inicialment deduït.

2. La rectificació de deduccions originada per la prèvia rectificació de l'import de les quotes inicialment suportades s'efectua de la manera següent:

a) Quan la rectificació determini un increment de l'import de les quotes inicialment deduïdes, pot efectuar-se a la declaració corresponent al període impositiu en què l'obligat tributari rebi el document justificatiu del dret a deduir en què es rectifiquin les quotes inicialment repercutides, o bé en les declaracions liquidacions següents, sempre que no hagin transcorregut tres anys des de la meritació de l'operació o, si fos el cas, des de la data de la modificació de la base de tributació de l'operació.

b) Quan la rectificació determini una minoració de l'import de les quotes inicialment deduïdes, i atès que la rectificació es basa en un error fonamentat en dret o en les causes que estableix l'article 48 d'aquesta Llei, la rectificació s'ha d'efectuar en la declaració corresponent al període impositiu en què l'obligat tributari rebi el document justificatiu del dret a deduir en què es rectifiquen les quotes inicialment suportades. En qualsevol altre supòsit, l'obligat tributari ha de presentar una declaració rectificativa del període corresponent a la qual serà d'aplicació el recàrrec i els interessos legals pertinents.

Article 67. *Supòsits generals de devolució*

1. Els obligats tributaris que no han pogut efectuar les deduccions originades en un període de liquidació mitjançant el procediment previst a l'article 64 per excedir contínuament la quantia de les mateixes deduccions de les quotes meritades, tenen dret a sol·licitar la devolució de l'import existent al seu favor a 31 de desembre de cada any a la declaració liquidació corresponent a l'últim període de liquidació de l'any mencionat.

2. Reglamentàriament es pot establir, amb referència a determinats sectors o obligats tributaris, el dret a la devolució de l'import al seu favor existent en finalitzar cada període de liquidació.

3. Els empresaris o els professionals que no tinguin dret a la devolució de l'impost d'acord amb el que estableix l'apartat segon de l'article 70 tenen el dret a la devolució del saldo al seu favor seguint el procediment general de devolució aplicable als empresaris o als professionals establerts en l'àmbit territorial de l'impost.

Article 68. *Devolucions a exportadors en règim comercial*

1. Els obligats tributaris que durant l'any natural immediatament anterior o durant l'any natural en curs hagin realitzat les operacions que s'indiquen a l'apartat següent per un import global superior a 100.000 euros tenen dret a la devolució del saldo que tinguin al seu favor existent al termini de cada període de liquidació fins al límit resultant d'aplicar el tipus de gravamen general de l'impost a l'import total, en el període corresponent, de les operacions mencionades.

2. La devolució descrita a l'apartat anterior s'aplica a les operacions exemptes en virtut del que disposen els articles 13, 14 i 38.

3. Als efectes d'aquest article, s'entén per *import de les exportacions, els lliuraments i les prestacions de servei* la suma total de les contraprestacions corresponents, inclosos els pagaments anticipats o, en el seu defecte, dels valors dels béns exportats o lliurats i dels serveis prestats.

4. Els requisits i el procediment per executar el dret establert en aquest article es determinen reglamentàriament.

Article 69. *Devolucions a exportadors en règim de viatgers*

La devolució de les quotes suportades en les adquisicions de béns aplicable en règim de viatgers regulat a l'article 13 s'ha d'ajustar al que es preveu reglamentàriament.

Article 70. *Règim especial de devolucions a determinats empresaris o professionals no establerts a l'àmbit territorial de l'impost*

1. Els empresaris o els professionals no establerts al Principat d'Andorra que compleixin els requisits previstos en els apartats següents poden exercir el dret a la devolució de l'impost

sobre el valor afegit que hagin satisfet o que els hagi estat traslladat en aquest territori, d'acord amb el que estableix aquest article.

A aquest efecte, s'assimilen als no establerts a l'àmbit territorial de l'impost els empresaris o els professionals que, sent titulars d'un establiment permanent situat a Andorra, no realitzin des d'aquest establiment lliuraments de béns ni prestacions de serveis.

2. El present règim especial de devolució no és d'aplicació als empresaris que hagin realitzat a Andorra, durant el període a què es refereix la sol·licitud, lliuraments de béns o prestacions de serveis subjectes a aquest impost, exceptuant els següents:

Lliuraments de béns i prestacions de serveis en els quals no siguin obligats tributaris de l'impost.

a) Lliuraments de béns exempts d'acord amb el que estableix l'article 13.

b) Els serveis de transport i els serveis accessoris als de transport exempts d'acord amb el que estableixen els articles 13, 15, 16 i 38.

3. Els empresaris o els professionals no establerts al Principat d'Andorra que compleixin els requisits i sol·licitin la devolució de l'impost sobre el valor afegit que hagin satisfet o que els hagi estat traslladat en aquest territori, han de nomenar, amb caràcter previ a la seva sol·licitud, un representant resident en territori andorrà perquè pugui actuar com a interlocutor amb les autoritats administratives pertinents.

4. Els empresaris o els professionals tenen el dret a la devolució de l'impost que hagin suportat durant el període de temps a què es refereix la sol·licitud amb motiu de les adquisicions o les importacions de béns o serveis que hagin realitzat sempre que als Estats on estiguin establerts hi hagi reciprocitat de tracte a favor dels empresaris o els professionals establerts a Andorra.

5. No són deduïbles les quotes que estarien excloses del dret a deducció d'acord amb el que estableixen els articles 60 i 61.

6. No són admissibles les sol·licituds de devolucions per un import inferior a la xifra de 220 euros.

7. Les sol·licituds de devolucions únicament poden fer referència als períodes anual o trimestral immediatament anteriors.

8. L'Administració pot exigir als interessats els justificants necessaris per poder apreciar els fonaments i la correcta determinació de les sol·licituds de devolució.

9. Els procediments de sol·licitud de les devolucions a què es refereix aquest article es determinen reglamentàriament.

Capítol onzè. Règim especial de franquícia

Article 71. Àmbit subjectiu d'aplicació

1. Quan l'import dels lliuraments de béns i prestacions de serveis, subjectes a l'impost, realitzats per un empresari o professional, no supera durant l'any anterior o durant l'any en curs els 100.000 euros, l'empresari o professional tributa d'acord amb el règim especial de franquícia, excepte renúncia voluntària feta durant el primer mes de l'any o a l'inici de l'activitat.

2. Als efectes de determinar l'import anterior no es tenen en compte les transmissions de béns d'inversió i s'exclou, en el seu cas, l'impost sobre el valor afegit. L'import es prorrateja en la part corresponent a l'any natural en el cas d'inici de l'activitat.

Article 72. Contingut del règim especial de franquícia

1. Els empresaris o professionals que tributen d'acord amb el règim especial de franquícia no tenen la consideració d'obligats tributaris de l'impost sobre el valor afegit i no han de complir amb les obligacions inherents a aquesta condició. Tampoc es poden deduir l'impost sobre el valor afegit suportat en les seves adquisicions.

2. Els empresaris o professionals que tributen d'acord amb el règim especial de franquícia no poden desglossar en les seves factures o documents substitutius cap quota corresponent a l'impost sobre el valor afegit i han d'incloure l'expressió "IVA no aplicable".
3. Els empresaris o professionals que tributen d'acord amb el règim especial de franquícia només queden obligats al compliment de les obligacions formals comptables.

Article 73. Exclusions del règim especial de franquícia

1. Quan l'import dels lliuraments de béns i prestacions de serveis, realitzats per un empresari o professional, sotmès al règim especial de franquícia, supera l'impost assenyalat en el primer apartat de l'article 71, l'empresari o professional queda exclòs del règim especial de franquícia, el primer dia del mes següent a la superació de l'import. L'exclusió implica haver de tributar d'acord amb el règim general de l'impost sobre el valor afegit.
2. Quan un empresari o professional renuncia voluntàriament al règim especial de franquícia, tributa d'acord amb el règim general de l'impost sobre el valor afegit, durant el mateix any de la renúncia i els dos anys següents.

Capítol dotzè. Règim especial per a la prestació de serveis bancaris i financers

Article 74. Àmbit subjectiu d'aplicació

Tributen en el règim especial de prestació de serveis bancaris i financers les entitats bancàries, les entitats financeres no bancàries de crèdit especialitzat, les entitats financeres d'inversió i les entitats financeres de serveis diversos definides en el capítol 2 de la Llei de regulació de les facultats operatives dels diversos components del sistema financer, de data 19 de desembre de 1996, que prestin algun dels serveis definits a l'article 75 d'aquesta Llei.

Article 75. Àmbit objectiu d'aplicació

1. El règim especial de prestació de serveis bancaris i financers és d'aplicació per a tots aquells serveis que queden recollits en la legislació financera i, particularment, en la Llei de regulació de les facultats operatives dels diversos components del sistema financer quan la seva contraprestació consisteix total o parcialment en un preu implícit.
2. Quan la contraprestació de serveis bancaris i financers consisteix total o parcialment, en una comissió o preu explícit, tributa d'acord amb el règim general d'aquest impost.

Article 76. Base de tributació

La base de tributació del règim especial de prestació de serveis bancaris i financers està constituïda pel marge financer de les entitats que tributen en aquest règim especial.

Article 77. Tipus de gravamen

1. Quan el destinatari dels serveis sigui un empresari o professional, obligat tributari de l'impost sobre el valor afegit, que actuï com a tal, el tipus de gravamen és del 0%.
2. En els altres casos, s'aplica el tipus de gravamen general.

Article 78. Quotes tributàries repercutides

Els obligats tributaris han de repercutir l'impost sobre aquells per als quals es realitza l'operació gravada, integrant-se la quota repercutida en les condicions econòmiques dels serveis prestats.

Article 79. Liquidació de l'impost

1. Els obligats tributaris han de determinar en cada període de liquidació el deute tributari corresponent al règim especial de prestació de serveis bancaris i financers, el qual coincideix amb l'import de les quotes tributàries repercutides. L'ingrés del deute tributari s'ha de dur a terme en el lloc, la forma, el termini i els models que s'estableixin reglamentàriament.

2. El deute tributari a ingressar per aquest règim especial en cada període de liquidació d'un mateix any coincideix amb l'import de la base de tributació calculada des de l'inici de l'any fins a l'últim dia del respectiu període de liquidació multiplicada pel tipus de gravamen corresponent, i restant l'import ingressat en les liquidacions prèvies del mateix any.

3. Les quotes de l'impost sobre el valor afegit suportat pels obligats tributaris sotmesos al règim especial per la prestació de serveis bancaris i financers es poden deduir d'acord amb el règim general d'aquest impost.

Article 80. Obligacions formals

1. Les entitats financeres que tributen en el règim especial de prestació de serveis bancaris i financers han de portar un llibre registre sobre els destinataris dels serveis quan siguin empresaris o professionals obligats tributaris de l'impost sobre el valor afegit que actuen com a tal, d'acord amb els termes que s'estableixen reglamentàriament.

2. L'administració tributària, quan ho consideri necessari als efectes de qualsevol actuació dirigida a la comprovació de la correcta aplicació del règim especial de prestació de serveis bancaris i financers, pot demanar la col·laboració de l'Institut Nacional Andorrà de Finances.

Capítol tretzè. Règim especial per a la prestació de serveis d'assegurança

Article 81. Àmbit subjectiu d'aplicació

Tributen en el règim especial per a la prestació de serveis d'assegurança, les entitats asseguradores quan presten algun dels serveis definits a l'article 82 d'aquesta Llei, així com els assegurats destinataris d'aquests serveis, quan siguin obligats tributaris de l'impost sobre el valor afegit.

Article 82. Àmbit objectiu d'aplicació

1. El règim especial per la prestació de serveis d'assegurança és d'aplicació per a tots els serveis derivats de les operacions d'assegurança i les operacions de reassegurança.

2. Constitueixen operacions d'assegurança aquelles d'assegurança directa de vida i aquelles d'assegurança directa altres que les de vida. També constitueixen operacions d'assegurança, la cobertura de riscos mitjançant productes de capitalització per la part corresponent.

3. Constitueixen operacions de reassegurança, aquelles operacions en les quals una entitat asseguradora agafa, en part o en la seva totalitat, riscos ja coberts per una altra entitat asseguradora.

Article 83. Meritació de l'impost

En el règim especial per la prestació de serveis d'assegurança l'impost es merita en el moment en el qual resulta exigible la part del preu que comprèn cada percepció, si són operacions de tracte successiu o continuat, o en el moment en el qual resulta exigible el preu total, si són operacions de tracte únic.

Article 84. Base de tributació

1. En les prestacions de serveis d'assegurança realitzades per les entitats asseguradores, la base de tributació del règim especial per la prestació de serveis d'assegurança és l'import total de la contraprestació.

2. En les indemnitzacions derivades de contractes d'assegurança, la base de tributació del règim especial per la prestació de serveis d'assegurança és l'import total de la indemnització dividit per 1,05.

Article 85. Funcionament

1. Els obligats tributaris que tributen en el règim especial per la prestació de serveis d'assegurança han de repercutir íntegrament l'impost sobre aquells per als quals es realitza l'operació gravada.

2. Els obligats tributaris que tributen en el règim especial per a la prestació de serveis d'assegurança poden deduir-se les quotes de l'impost meritades i suportades com a conseqüència de l'aplicació d'aquest règim especial.

3. Els obligats tributaris que tributen en el règim especial per la prestació de serveis d'assegurança poden deduir-se les quotes de l'impost que implícitament suporten en el cas d'indemnitzacions satisfetes derivades de contractes d'assegurança quan els seus destinataris no són obligats tributaris de l'impost sobre el valor afegit.

Capítol catorzè. Obligacions formals dels obligats tributaris

Article 86. Obligacions formals dels obligats tributaris

1. Els obligats tributaris han de complir els requisits, els terminis i les condicions que es determinen reglamentàriament per:

a) Presentar declaracions relatives a l'inici, la modificació i la finalització de les activitats que determinen la subjecció a l'impost.

b) Sol·licitar a l'Administració el número de registre tributari, comunicar-lo i acreditar-lo en els supòsits que s'estableixen.

c) Expedir i lliurar factures de totes les seves operacions, d'acord amb el que es determina reglamentàriament.

d) Portar el Llibre registre de factures emeses, el Llibre registre de factures rebudes i, en el seu cas, el Llibre registre de béns d'inversió, així com altres registres específics que s'estableixen reglamentàriament.

e) Presentar periòdicament o a requeriment de l'Administració la informació relativa a les seves operacions econòmiques amb terceres persones.

f) Presentar les declaracions liquidacions corresponents i ingressar l'import de l'impost que en resulti.

g) Nomenar un representant, que sigui resident al Principat, a l'efecte del compliment de les obligacions imposades en aquesta Llei, quan es tracti d'obligats tributaris no establerts a Andorra.

2. L'obligació d'expedir i lliurar factures, per les operacions efectuades, pels empresaris o els professionals, la pot complir, d'acord amb el que es disposa reglamentàriament, el client dels empresaris o professionals mencionats o un tercer, els quals han d'actuar, en tot cas, en nom i per compte dels dits empresaris o professionals.

Quan l'obligació esmentada la compleixi un client de l'empresari o el professional, és obligatori un acord previ entre ambdues parts, formalitzat per escrit. Tanmateix, s'ha d'establir un procediment que acrediti l'acceptació per part de l'empresari o del professional mencionat de cada una de les factures emeses en el seu nom i per compte propi o del client.

3. Les factures expedides per l'empresari o el professional, pel seu client o per un tercer, en nom i per compte de l'empresari o del professional esmentat, poden ser transmeses per mitjans electrònics, sempre que el destinatari de les factures hagi donat el seu consentiment i els mitjans electrònics utilitzats en la transmissió garanteixin l'autenticitat del seu origen i la integritat del seu contingut.

Reglamentàriament es determinen els requisits de la facturació electrònica.

4. L'Administració tributària, quan ho consideri necessari als efectes de qualsevol actuació dirigida a la comprovació de la situació tributària de l'empresari o del professional o de l'obligat tributari, pot exigir una traducció a la llengua oficial del Principat d'Andorra de les factures corresponents al lliurament de béns o prestacions de serveis efectuades en l'àmbit territorial de l'impost, així com de les rebudes pels empresaris o els professionals, o els obligats tributaris establerts a Andorra.

Article 87. Regles especials en matèria de facturació

1. En els supòsits a què es refereix l'article 51, apartat 1, lletra *b*), a la factura o al justificant comptable de l'operació expedits, en el seu cas, per qui efectua el lliurament de béns o realitza la prestació de serveis corresponents, s'hi ha d'adjuntar una factura que contingui la liquidació de l'impost. La factura mencionada s'ha d'ajustar als requisits establerts reglamentàriament.

2. Les factures rebudes, els justificants comptables, les factures emeses conforme al que estableix l'apartat anterior i les còpies de les altres factures emeses han de conservar-se durant el termini de prescripció de l'impost. La conservació es pot dur a terme per mitjans electrònics. Aquesta obligació la pot complir un tercer, que ha d'actuar en nom i per compte de l'obligat tributari.

3. Reglamentàriament poden establir-se fórmules alternatives per al compliment de les obligacions de facturació i de conservació dels documents a què es refereix l'apartat segon d'aquest article, amb la finalitat d'evitar perturbacions en el desenvolupament de les activitats econòmiques.

4. Quan l'obligat tributari mantingui per mitjans electrònics les factures emeses o rebudes, ha de garantir a l'Administració tributària l'accés complet a les factures mencionades. L'obligació anterior és independent del lloc de conservació.

Article 88. Liquidació de l'impost

1. Els obligats tributaris han de determinar en cada període de liquidació el deute tributari, minorant l'impost sobre el valor afegit repercutible en el període, per les quotes de l'impost sobre el valor afegit suportat que tinguin el caràcter de deduïble.

Quan l'import net de la xifra anual de negocis pel conjunt d'activitats dutes a terme per l'obligat tributari, l'any immediatament anterior, sigui inferior a 250.000 euros, les declaracions liquidacions es fan els mesos de juliol i gener.

Quan l'import net de la xifra anual de negocis pel conjunt d'activitats dutes a terme per l'obligat tributari, l'any immediatament anterior, sigui inferior a 3.600.000 euros, les declaracions liquidacions es fan els mesos d'abril, juliol, octubre i gener.

En els altres casos, les declaracions liquidacions es fan mensualment.

L'ingrés del deute tributari s'ha de dur a terme en el lloc, la forma i els models que s'estableixen reglamentàriament.

2. En les importacions de béns, l'impost es liquida en la forma prevista reglamentàriament.

a) En el cas d'importacions destinades a particulars o empresaris que tributin d'acord amb el règim especial de la franquícia, s'han de declarar i liquidar en el moment de la seva introducció en territori andorrà.

b) En els altres casos, l'impost repercutit per la Duana es paga en el mateix termini de presentació de la liquidació de l'impost sobre el valor afegit prevista en l'apartat anterior d'aquest article i s'inclou, si escau, com a l'impost sobre el valor afegit suportat deduïble en la declaració liquidació mensual, trimestral o semestral que l'obligat tributari presenti. En aquests casos és obligatòria la presentació d'una garantia.

3. Reglamentàriament es determinen les garanties i els procediments que resultin procedents per assegurar el compliment de les obligacions tributàries corresponents.

Capítol quinzè. Infraccions i sancions

Article 89. Infraccions

La regulació de les infraccions en matèria tributària relatives al contingut d'aquesta Llei es regeix en allò que no s'estableix en la present Llei, pel règim d'infraccions i sancions establert en la secció tercera del capítol III de la Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996, així com pel règim d'infraccions i sancions establert en el títol XII de la Llei 5/2004, del 14 d'abril, del Codi de Duana.

Article 90. Modalitats d'infraccions

1. Es consideren infraccions simples:

- a) Les autoliquidacions incompletes sense transcendència en la liquidació.
- b) L'incompliment de requeriments d'informació i/o documentació.
- c) L'incompliment de les obligacions a incloure informació a la memòria dels comptes anuals.
- d) L'incompliment de les obligacions en la facturació.

2. Es consideren infraccions de defraudació:

- a) La no presentació de l'autoliquidació, excepte quan els fets constatats s'ajustin a la tipificació de la infracció de contraban prevista a l'article 249 de la Llei 5/2004, del 14 d'abril, del Codi de Duana.
- b) Les autoliquidacions incompletes amb transcendència en la liquidació.
- c) Les falses autoliquidacions.
- d) L'incompliment dels requisits formals en la confecció de les dades que es facilitin a la Duana en la declaració normal o electrònica.
- e) L'incompliment de les obligacions en la facturació quan produeixin defraudació.

Article 91. Sancions

1. Les infraccions simples són sancionades mitjançant una multa fixa d'entre 150 euros i 3.000 euros.

2. Les infraccions de defraudació són sancionades mitjançant una multa proporcional d'entre el 50% i el 150% de la quota defraudada, sense que aquesta multa pugui ser inferior a 150 euros.

3. Les sancions anteriors s'estableixen seguint els criteris de graduació establerts en la Llei de bases de l'ordenament tributari.

4. En els supòsits d'existència de dades manifestament incorrectes o intenció d'ocultació de dades en les declaracions que es presenten a la Duana, quan aquesta hagi atorgat el benefici d'un procediment simplificat es retira el benefici del procediment simplificat i per tant l'obligat tributari haurà de presentar les liquidacions seguint el procediment normal.

Disposició addicional primera

S'afegeix el paràgraf següent a l'article 1, apartat. 2 de la Llei de l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries, del 29 de desembre del 2000 que queda redactat com segueix:

“No estan subjectes a aquest impost les transmissions patrimonials de béns immobles realitzades pels empresaris i els professionals en el marc de la seva activitat empresarial o professional quan estiguin subjectes a l'impost sobre el valor afegit.”.

Disposició addicional segona

Es modifica la lletra a) de l'apartat 2 de l'article 10 de la Llei 27/2008, del 20 de novembre, d'impostos especials que queda redactat de la forma següent:

“a) Qualsevol gravamen o tribut exigible per a la importació”.

Disposició addicional tercera

Es modifiquen els tipus impositius dels impostos especials sobre el tabac, sobre els alcohols i sobre els hidrocarburs previstos en la Llei 11/2010, del 22 d'abril, de modificació de la Llei 27/2008, del 20 de novembre, d'impostos especials que es fixen en un 5% menys del tipus impositiu vigent.

Disposició addicional quarta

Es modifica el tipus de gravamen de la taxa sobre el joc del bingo previst a l'article 6 de la Llei 31/2007, del 20 de desembre, d'acompanyament del Projecte de llei de pressupost per a l'exercici 2008, d'actualització dels tipus de gravamen de diversos tributs que s'estableix en un 10%.

Disposició transitòria primera

Els impostos indirectes suportats per repercussió directa amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei que tinguin el caràcter de deduïbles d'acord amb la seva normativa i que no hagin estat objecte de deducció a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei poden ser deduïts de l'impost sobre el valor afegit en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor de l'impost sobre el valor afegit.

Disposició transitòria segona

Els obligats tributaris de l'impost sobre el valor afegit poden deduir l'impost de mercaderies indirecte (IMI), l'impost indirecte sobre la producció interna (IPI) i l'impost indirecte sobre les activitats comercials (IAC) satisfets en relació amb els béns, el lliurament dels quals ha quedat subjecte a l'impost sobre el valor afegit. Aquesta deducció queda condicionada a la presentació dins del termini d'un mes, des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, d'un inventari que inclogui de forma detallada tots els béns importats o produïts que han satisfet l'IMI, l'IPI i l'IAC i no han estat objecte de lliurament a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei.

La informació necessària inclou la descripció del bé, el seu valor d'adquisició, la data d'adquisició, el proveïdor i l'IMI, l'IPI o l'IAC satisfets, i s'ha d'adjuntar una còpia de factura.

Disposició derogatòria

Queda derogada qualsevol disposició de rang igual o inferior que es contradigui amb el que estableix aquesta Llei.

En particular, a partir de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, queden derogades les disposicions legals següents:

1. La Llei de l'impost de mercaderies indirecte (IMI), del 26 de juny de 1991.
2. La Llei del cànon sobre el consum d'electricitat i telèfon, del 5 d'abril de 1994.
3. La Llei de l'impost sobre la prestació de servei d'assegurança, del 14 de maig del 2002.
4. La Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i de serveis financers, del 14 de maig del 2002.
5. La Llei 17/2004, del 3 de novembre, de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis empresarials i professionals.
6. La Llei 18/2004, del 3 de novembre, de l'impost indirecte sobre la producció interna.
7. La Llei 19/2004, del 3 de novembre, de l'impost indirecte sobre les activitats comercials.

Disposició final primera

La Llei de pressupost general pot actualitzar o adequar els tipus de gravamen establerts en aquesta Llei.

Disposició final segona

S'autoritza el Govern per dictar les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per desenvolupar aquesta Llei.

Disposició final tercera

Aquesta Llei entra en vigor el dia 1 de gener del 2012.